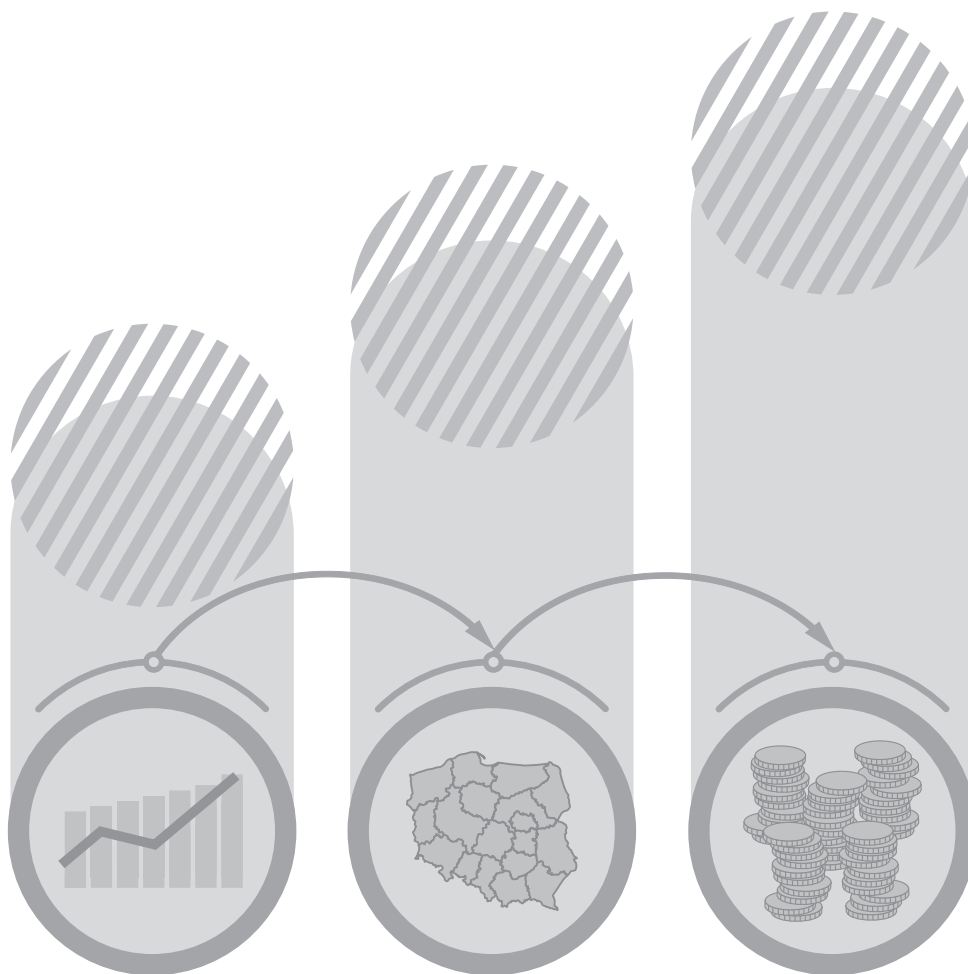

Produkt krajowy brutto – rachunki regionalne w latach 2015–2017

Gross domestic product –
regional accounts in the years 2015–2017

Produkt krajowy brutto – rachunki regionalne w latach 2015–2017

Gross domestic product – regional accounts in the years 2015–2017

Urząd Statystyczny w Katowicach Statistical Office in Katowice

Katowice 2019

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Urząd Statystyczny w Katowicach, Ośrodek Rachunków Regionalnych
Statistical Office in Katowice, Centre for Regional Accounts

pod kierunkiem

supervised by

Dorota Doniec

Zespół autorski

Editorial team

Natalia Baron, Aleksandra Bartoń, Beata Bączalska, Agnieszka Borówka, Ewa Byrczek, Anna Holeczek, Iwona Jaźwińska, Lucyna Kidawa, Barbara Krawczyk, Grażyna Kwiatkowska, Alina Łopato, Łukasz Łopato, Agnieszka Matys, Aleksandra Olejniczak, Katarzyna Owsiany, Renata Porębska, Małgorzata Szczygieł, Joanna Teluk, Sylwia Warszawska

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Sylwia Arendt-Bierońska, Tomasz Chucherko, Andrzej Marks, Iwona Więcek

ISSN 1733-8638

Publikacja dostępna na stronie internetowej

Publication available on website

stat.gov.pl

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Poland data – please indicate the source

Druk

Urząd Statystyczny w Katowicach, ul. Owocowa 3, 40-158 Katowice
tel. 32 77 91 219, poligrafiaKCE@stat.gov.pl

Przedmowa

Przekazuję Państwu kolejne wydanie publikacji pt. „**Produkt krajowy brutto – rachunki regionalne w latach 2015–2017**”, zawierającej informacje statystyczne o podstawowych kategoriach makroekonomicznych obliczanych w rachunkach regionalnych.

Publikacja zawiera analizę regionalnego zróżnicowania gospodarki, przeprowadzoną na podstawie wybranych kategorii makroekonomicznych – produktu krajowego brutto, wartości dodanej brutto oraz dochodów do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych. Przedstawione zostały zmiany w strukturze gospodarki regionów i podregionów w latach 2015–2017. Analizę statystyczną wzbogacono mapami i wykresami. Informacje statystyczne zostały uzupełnione zestawem definicji podstawowych pojęć stosowanych w rachunkach narodowych i regionalnych.

Dane dotyczące regionalnego PKB są narzędziem wspierającym procesy decyzyjne w obszarze polityki spójności Unii Europejskiej, mającej na celu zredukowanie regionalnych dysproporcji w rozwoju i standardzie życia mieszkańców. Wykorzystywane są do określania regionów kwalifikujących się do wsparcia finansowego z funduszy pomocowych UE, a także do monitorowania rezultatów udzielonej pomocy. Służą również do ewaluacji wielu strategii rozwoju (krajowych, ponadregionalnych, wojewódzkich) i programów wsparcia.

Dane z rachunków regionalnych prezentowane w niniejszej publikacji zostały zestawione zgodnie z zasadami „Europejskiego Systemu Rachunków 2010 (ESA 2010)”, obowiązującymi w krajach Unii Europejskiej. Dane zostały opracowane w podziale statystycznym Polski na jednostki NUTS, obowiązującym od 1 stycznia 2018 r., to jest w układzie Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS 2016). Zaprezentowane zostały dane w przekroju makroregionów (NUTS 1), regionów (NUTS 2) oraz podregionów (NUTS 3).

Oddając do rąk Państwa niniejszą publikację wyrażam nadzieję, że zawarte w niej informacje o poziomie i dynamice rozwoju gospodarczego makroregionów, regionów i podregionów będą przydatne do prowadzenia analiz ekonomicznych oraz podejmowania decyzji w obszarze polityki regionalnej, jak również w monitorowaniu zmian zachodzących w gospodarce w ujęciu przestrzennym.

Wszelkie spostrzeżenia i sugestie dotyczące zawartości publikacji będą stanowiły niezwykle cenne źródło informacji dla prowadzących badanie statystyczne.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Katowicach

Aurelia Hetmańska

Prezes
Głównego Urzędu Statystycznego

dr Dominik Rozkrut

Warszawa, grudzień 2019 r.

Preface

I would like to present the successive edition of the publication **“Gross domestic product – regional accounts in the years 2015–2017”**, containing statistical information on basic macroeconomic categories calculated in regional accounts.

Publication includes analysis of regional differentiation of economy, carried out on the basis of selected macroeconomic categories – gross domestic product, gross value added as well as gross disposable income in the households sector. Changes in the structure of regions’ and subregions’ economies in the years 2015–2017 were presented. Statistical analysis was enriched with maps and graphs. Statistical information was supplemented by a set of definitions of basic concepts used in national and regional accounts.

Data on regional GDP are a tool supporting decision-making processes in the area of European Union’s cohesion policy, aimed at reducing regional disparities in the development and standard of living of residents. They are used to identify regions eligible for financial support from EU assistance funds, as well as to monitoring the results of the assistance provided. They are also used to evaluate many development strategies (national, supra-regional, voivodships’) and support programmes.

Data from regional accounts, presented in this publication, were compiled according to the principles of the “European System of Accounts 2010 (ESA 2010)” obligatory for the European Union’s countries. Data were compiled in accordance with the statistical division of Poland into NUTS units, obligatory from 1 January 2018, it is by the Classification of Territorial Units for Statistics (NUTS 2016). Data by macroregions (NUTS 1) and regions (NUTS 2) as well as by subregions (NUTS 3) were presented.

Handing over this publication, I hope that information on the level and dynamics of economic development of macroregions, regions and subregions, contained in this publication, will be useful for conducting economic analyses and decision-making in the field of regional policy as well as monitoring of changes in the economy in spatial approach.

Any comments and suggestions regarding content of the publication will be a very valuable source of information for conducting statistical survey.

Director
of the Statistical Office in Katowice

Aurelia Hetmańska

President
Statistics Poland

Dominik Rozkrut, Ph.D.

Warsaw, December 2019

Spis treści

Contents

		Str.
		Page
Przedmowa	Preface	3 (4)
Objaśnienia znaków umownych	Symbols	8
Ważniejsze skróty	Major abbreviations	8
Synteza	Executive summary	10
Produkt krajowy brutto	Gross domestic product	13
Wartość dodana brutto według rodzajów działalności	Gross value added by kind of activity	23
Dochody gospodarstw domowych	Income of households	35
Uwagi metodyczne	Methodological notes	42
Uwagi ogólne	General notes	42
Klasyfikacja NUTS 2016	NUTS 2016 classification	45
Podstawowe pojęcia	Basic concepts	48
Bibliografia	Bibliography	53

Spis tablic

List of tables

		Nr	Str.
		No	Page
Ważniejsze dane o makroregionach i regionach w 2017 r.	Major data on macroregions and regions in 2017	1	12
Produkt krajowy brutto według parytetu siły nabywczej na 1 mieszkańca w PPS	Gross domestic product according to purchasing power parity per capita in PPS	2	19
Produkt krajowy brutto w wybranych podre- gionach – miastach stanowiących jednostki NUTS 3 w 2017 r. (ceny bieżące)	Gross domestic product in selected subregions – cities corresponding to the NUTS 3 level in 2017 (current prices)	3	22
Udział handlu; napraw pojazdów samochodowych; transportu i gospodarki magazynowej; zakwaterowania i gastronomii; informacji i komunikacji w tworzeniu wartości dodanej brutto	Share of trade; repair of motor vehicles; transportation and storage; accommodation and catering; information and communication in the generation of gross value added	4	24
Udział przemysłu w tworzeniu wartości dodanej brutto	Share of industry in the generation of gross value added	5	26
Udział pozostałych usług w tworzeniu wartości dodanej brutto	Share of other services in the generation of gross value added	6	28
Udział budownictwa w tworzeniu wartości dodanej brutto	Share of construction in the generation of gross value added	7	31
Udział rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa w tworzeniu wartości dodanej brutto	Share of agriculture, forestry and fishing in the generation of gross value added	8	33

Spis wykresów

List of graphs

	Nr	Str.
	No	Page
Udział makroregionów i regionów w tworzeniu produktu krajowego brutto w 2017 r. (ceny bieżące)	1	14
Produkt krajowy brutto według regionów w 2017 r.	2	15
Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca według regionów – odchylenia względne od przeciętnej wartości w kraju (ceny bieżące)	3	17
Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca według regionów w 2017 r. (ceny bieżące)	4	22
Struktura wartości dodanej brutto według rodzajów działalności i regionów w 2017 r. (ceny bieżące)	5	23
Zmiany udziału handlu; napraw pojazdów samochodowych; transportu i gospodarki magazynowej; zakwaterowania i gastronomii; informacji i komunikacji w tworzeniu wartości dodanej brutto regionów w 2017 r. w porównaniu z 2015 r.	6	25
Zmiany udziału przemysłu w tworzeniu wartości dodanej brutto regionów w 2017 r. w porównaniu z 2015 r.	7	27
Zmiany udziału pozostałych usług w tworzeniu wartości dodanej brutto regionów w 2017 r. w porównaniu z 2015 r.	8	29
Zmiany udziału działalności finansowej i ubezpieczeniowej; obsługi rynku nieruchomości w tworzeniu wartości dodanej brutto regionów w 2017 r. w porównaniu z 2015 r.	9	30
Zmiany udziału budownictwa w tworzeniu wartości dodanej brutto regionów w 2017 r. w porównaniu z 2015 r.	10	32
Zmiany udziału rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa w tworzeniu wartości dodanej brutto regionów w 2017 r. w porównaniu z 2015 r.	11	34
Porównanie nominalnych dochodów do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych oraz ludności w przekroju regionów w 2017 r.	12	35
Struktura nominalnych dochodów do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych według regionów w 2017 r.	13	37
Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych na 1 mieszkańca według regionów – odchylenia względne od przeciętnej wartości w kraju	14	40

Spis map

List of maps

	Nr	Str.
	No	Page
Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca według regionów w 2017 r. (ceny bieżące) (w tys. zł, Polska=100)	1	16
Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca według regionów w 2017 r. (ceny bieżące) (Polska=100, wzrost/spadek w porównaniu z 2015 r.)	2	18
Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca według podregionów w 2017 r. (ceny bieżące)	3	21
Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych na 1 mieszkańca według regionów w 2017 r. (w tys. zł, Polska=100)	4	39
Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych na 1 mieszkańca według regionów w 2017 r. (Polska=100, wzrost/spadek w porównaniu z 2015 r.)	5	41
Makroregiony, regiony i podregiony według Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS) obowiązującej od 1 stycznia 2018 r.	6	47

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol Symbol	Opis Description
Zero (0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05 magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit
Znak x	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe not applicable
Znak Δ	oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do klasyfikacji PKD 2007; ich pełne nazwy podano w uwagach metodycznych – uwagi ogólne do publikacji na str. 44 categories of applied classification PKD 2007 are presented in abbreviated form; their full names are given in the methodological notes – general notes to the publication on page 44
„W tym” “Of which”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy indicates that not all elements of the sum are given
Comma (,)	used in figures represents the decimal point

Ważniejsze skróty

Major abbreviations

Skróty Abbreviation	Znaczenie Meaning
tys.	tysiąc thousand
mln	milion million
mld bn	miliard billion
zł PLN	złoty złoty
tabl.	tablica table
cd. cont.	ciąg dalszy continued
dok. cont.	dokończenie continued
m.st.	miasto stołeczne capital city
m.	miasto city

Ważniejsze skróty (dok.)

Major abbreviations (cont.)

Skróty Abbreviation	Znaczenie Meaning
p. proc. pp	punkt procentowy percentage point
ESA	Europejski System Rachunków European System of Accounts
PKB GDP	produkt krajowy brutto gross domestic product
PKD	Polska Klasyfikacja Działalności Polish Classification of Activities
Eurostat	Urząd Statystyczny Unii Europejskiej Statistical Office of the European Union
UE EU	Unia Europejska European Union
WE EC	Wspólnoty Europejskie European Communities

Synteza

W 2017 roku produkt krajowy brutto w ujęciu realnym w kraju wzrósł o 4,9% w porównaniu z 2016 rokiem oraz o 8,2% w odniesieniu do 2015 roku. We wszystkich regionach odnotowano realny wzrost PKB w porównaniu z 2016 rokiem – największy w regionie warszawskim stołecznym (o 6,2%). W odniesieniu do 2015 roku największy wzrost wolumenu PKB odnotowano w regionie warszawskim stołecznym (o 11%), a najmniejszy w regionie świętokrzyskim (o 5,3%).

W latach 2015–2017 wysokie udziały w generowaniu PKB niezmiennie utrzymywały regiony: warszawski stołeczny, śląski, wielkopolski, dolnośląski i małopolski. Jednostki prowadzące działalność w tych regionach wytwarzały łącznie w kolejnych latach omawianego okresu ponad 1/2 krajowej wartości PKB. Czołówkę tej grupy stanowiły 2 regiony: warszawski stołeczny i śląski, wytwarzające razem około 30% krajowej wartości PKB.

W grupie regionów z niskimi udziałami w tworzeniu PKB (mniej niż 3% każdy) w omawianym okresie niezmiennie pozostawały regiony: opolski, lubuski, podlaski, świętokrzyski i warmińsko-mazurski. Ich łączny udział w generowaniu PKB wynosił około 11%.

W 2017 roku we wszystkich regionach odnotowano realny wzrost produktu krajowego brutto na 1 mieszkańca w porównaniu z 2016 rokiem – największy w regionie małopolskim (o prawie 6%). W porównaniu z 2015 rokiem największy realny wzrost PKB na 1 mieszkańca odnotowano w regionie warszawskim stołecznym (o ponad 9%), a najmniejszy w regionie świętokrzyskim (około 6%).

W latach 2015–2017 poziom PKB na 1 mieszkańca powyżej średniej krajowej odnotowano w 4 regionach: warszawskim stołecznym, dolnośląskim, wielkopolskim i śląskim. Natomiast niski poziom PKB na 1 mieszkańca (mniej niż 75% średniej krajowej) utrzymywał się w 5 regionach Polski Wschodniej: lubelskim, podkarpackim, warmińsko-mazurskim, świętokrzyskim i podlaskim.

Najwyższy poziom PKB na 1 mieszkańca uzyskany w 2017 roku w regionie warszawskim stołecznym przewyższał ponad dwukrotnie przeciętną w kraju oraz ponad trzykrotnie wartość PKB na 1 mieszkańca regionu lubelskiego, w którym to odnotowano najniższy jego poziom.

W 2017 roku 14 polskich regionów znalazło się w grupie 85 regionów Unii Europejskiej poziomu NUTS 2, w których wartość PKB na 1 mieszkańca (wyrażona we wspólnej umownej walucie – PPS¹) była poniżej 75% średniej UE.

¹ Patrz uwagi metodyczne – podstawowe pojęcia na str. 51.

Executive summary

In 2017 national gross domestic product in real terms increased by 4.9% in comparison to 2016 as well as by 8.2% in comparison to 2015. In all regions a real growth of GDP was recorded in comparison to 2016 – the highest in Warszawa region (by 6.2%). In comparison to 2015, the highest growth of GDP volume was recorded in Warszawa region (by 11%), while the lowest in Świętokrzyskie region (by 5.3%).

In the years 2015-2017, the following regions: Warszawa region, Śląskie, Wielkopolskie, Dolnośląskie and Małopolskie invariably maintained high shares in the generation of GDP. Entities acting in these regions generated jointly more than 1/2 of the national value of GDP in successive years of the period under discussion. The lead of this group was constituted of 2 regions: Warszawa region and Śląskie, generating jointly around 30% of the national value of GDP.

In the group of regions with low shares in the generation of GDP (3% and less each) in the period in question there were invariably the following regions: Opolskie, Lubuskie, Podlaskie, Świętokrzyskie and Warmińsko-mazurskie. Their total share in the generation of GDP was around 11%.

In 2017, in all regions a real growth of gross domestic product per capita was recorded in comparison to 2016 – the highest in Małopolskie region (by nearly 6%). Comparing to 2015, the highest real growth of GDP per capita was noted in Warszawa region (by above 9%) and the lowest in Świętokrzyskie region (around 6%).

In the years 2015-2017, level of GDP per capita exceeding the national average was recorded in 4 regions: Warszawa region, Dolnośląskie, Wielkopolskie and Śląskie. Whereas a low level of GDP per capita (less than 75% of the national average) remained in the 5 regions of Eastern Poland: Lubelskie, Podkarpackie, Warmińsko-mazurskie, Świętokrzyskie and Podlaskie.

The highest level of GDP per capita obtained in 2017 in Warszawa region exceeded over 2-times the national average and over 3-times the value of GDP per capita of Lubelskie region, in which the lowest level of GDP per capita was recorded.

In 2017, 14 Polish regions belonged to the group of 85 European Union's regions of NUTS 2 level, in which the value of GDP per capita (expressed in the common conventional currency – PPS¹) was below 75% of the EU average.

¹ See methodological notes – basic concepts on page 51.

Trzy regiony – lubelski, podkarpacki i warmińsko-mazurski – znalazły się w grupie regionów o niskim poziomie PKB na 1 mieszkańca w Unii Europejskiej (poniżej 50% średniej UE). Wartość PKB na 1 mieszkańca regionu warszawskiego stołecznego przekroczyła przeciętny poziom krajów UE osiągając 152% średniej UE.

W 2017 roku we wszystkich regionach wystąpił spadek udziału jednostek prowadzących działalność w przemyśle w generowaniu wartości dodanej brutto, a także wzrost udziału jednostek prowadzących działalność w rolnictwie, łowiectwie i rybactwie w porównaniu z 2016 rokiem. W stosunku do 2015 roku we wszystkich regionach wystąpił spadek udziału jednostek prowadzących działalność w budownictwie.

W latach 2015–2017 nominalne dochody do dyspozycji brutto gospodarstw domowych na 1 mieszkańca powyżej średniej krajowej uzyskiwali mieszkańcy 5 regionów: warszawskiego stołecznego, śląskiego, wielkopolskiego, dolnośląskiego i łódzkiego.

W 2017 roku najwyższe nominalne dochody do dyspozycji brutto na 1 mieszkańca osiągnięte przez gospodarstwa domowe w regionie warszawskim stołecznym przewyższały o ponad 45% przeciętne dochody mieszkańca kraju oraz o prawie 83% dochody mieszkańca regionu podkarpackiego, w którym to odnotowano najniższy ich poziom.

Niski poziom nominalnych dochodów do dyspozycji brutto gospodarstw domowych na 1 mieszkańca (poniżej 85% średniej krajowej) w 2017 roku, oprócz regionu podkarpackiego, odnotowano także w regionie podlaskim.

W 2017 roku relacja wynagrodzeń i innych dochodów związanych z pracą najemną do dochodów do dyspozycji brutto gospodarstw domowych kształtowała się na poziomie od prawie 37% w regionie zachodniopomorskim do ponad 43% w regionie warszawskim stołecznym.

Udział świadczeń społecznych innych niż transfery socjalne w naturze w dochodach do dyspozycji brutto gospodarstw domowych w 2017 roku wyniósł od około 15% w regionie warszawskim stołecznym do ponad 23% w regionie śląskim.

Three regions – Lubelskie, Podkarpackie and Warmińsko-mazurskie – were included in the group of regions with a low level of GDP per capita in the European Union (below 50% of the EU average). Value of GDP per capita of Warszawski stołeczny region exceeded average level of EU countries, achieving 152% of the EU average.

In 2017, in all regions a decrease of share of entities engaged in industry in generation of gross value added was observed as well as an increase of share of entities acting in agriculture, forestry and fishing in comparison to 2016. Compared to 2015 in all regions a decrease of share of construction entities was observed.

In the years 2015-2017 gross nominal disposable income of households per capita, exceeding national average, was obtained by inhabitants of 5 regions: Warszawski stołeczny, Śląskie, Wielkopolskie, Dolnośląskie and Łódzkie.

In 2017, the highest level of gross nominal disposable income per capita, obtained by households of Warszawski stołeczny region, exceeded by above 45% the national average income and by almost 83% income of Podkarpackie region's inhabitant, in which its lowest level was recorded.

A low level of gross nominal disposable income of households per capita (below 85% of the national average) in 2017, apart from Podkarpackie region, was also noted in Podlaskie region.

In 2017, relation of wages and salaries as well as other income connected with hired work to gross disposable income of households ranged from almost 37% in Zachodniopomorskie region to above 43% in Warszawski stołeczny region.

Share of social benefits other than social transfers in kind in gross disposable income of households in 2017 varied from around 15% in Warszawski stołeczny region to above 23% in Śląskie region.

Tablica 1. Wazniejsze dane o makroregionach i regionach w 2017 r.
 Table 1. Major data on macroregions and regions in 2017

Makroregiony Regions	Produkt krajowy brutto Gross domestic product					Wartość dodana brutto na 1 pracującego Gross value added per employed person		Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych Gross nominal disposable income in the households sector			
	ogółem w mln zł total in million PLN	w odsetkach in percent	rok poprzedni= =100 ^a previous year=100 ^a	na 1 mieszkańca per capita		w zł in PLN	Polska=100 Poland=100	ogółem w mln zł total in million PLN	w odsetkach in percent	na 1 mieszkańca per capita	
				w zł in PLN	Polska=100 Poland=100					w zł in PLN	Polska=100 Poland=100
POLSKA POLAND	1989351	100,0	104,9	51776	100,0	118027	100,0	1179975	100,0	30711	100,0
Południowy	404337	20,3	105,1	50932	98,4	117482	21,4	252409	21,4	31794	103,5
Małopolskie	160070	8,0	106,1	47272	91,3	105047	8,3	98313	8,3	29034	94,5
Śląskie	244267	12,3	104,4	53654	103,6	127362	13,1	154096	13,1	33848	110,2
Północno-zachodni	313996	15,8	105,0	50578	97,7	115719	16,2	191518	16,2	30849	100,5
Lubuskie	43467	2,2	103,9	42755	82,6	112299	2,4	28068	2,4	27608	89,9
Wielkopolskie	196889	9,9	105,3	56496	109,1	115691	9,5	112682	9,5	32334	105,3
Zachodniopomorskie	73640	3,7	105,0	43150	83,3	117915	4,3	50768	4,3	29748	96,9
Południowo-zachodni	206812	10,4	104,8	53117	102,6	127658	10,2	120269	10,2	30890	100,6
Dolnośląskie	166095	8,3	104,8	57228	110,5	132184	7,9	93095	7,9	32075	104,4
Opolskie	40716	2,0	104,6	41080	79,3	112014	2,3	27175	2,3	27417	89,3
Północny	255303	12,8	104,3	43735	84,5	111682	14,0	165517	14,0	28354	92,3
Kujawsko-pomorskie	87222	4,4	104,1	41875	80,9	106394	4,9	57799	4,9	27749	90,4
Pomorskie	115989	5,8	104,8	50001	96,6	120231	5,9	69381	5,9	29909	97,4
Warmińsko-mazurskie	52091	2,6	103,8	36306	70,1	103880	3,2	38337	3,2	26720	87,0
Centralny	165553	8,3	104,2	44388	85,7	101443	9,5	111729	9,5	29957	97,5
Łódzkie	119350	6,0	104,3	48126	93,0	107544	6,6	78033	6,6	31465	102,5
Świętokrzyskie	46202	2,3	104,1	36970	71,4	88477	2,9	33697	2,9	26964	87,8
Wschodni	196766	9,9	104,5	36156	69,8	87934	11,8	139062	11,8	25553	83,2
Lubelskie	76039	3,8	103,9	35712	69,0	85591	4,8	56694	4,8	26626	86,7
Podkarpackie	76784	3,9	104,6	36088	69,7	87409	4,4	51949	4,4	24416	79,5
Podlaskie	43942	2,2	105,4	37077	71,6	93333	2,6	30420	2,6	25667	83,6
Województwo Mazowieckie	446586	22,4	105,6	83123	160,5	152714	16,9	199471	16,9	37128	120,9
Warszawski stołeczny	342517	17,2	106,2	113482	219,2	173895	11,4	134810	11,4	44665	145,4
Mazowiecki regionalny	104069	5,2	103,9	44203	85,4	109012	5,5	64661	5,5	27465	89,4

a Ceny stałe.

a Constant prices.

Produkt krajowy brutto

W 2017 roku wartość wytworzonego **produktu krajowego brutto** wyniosła 1989351 mln zł. W porównaniu z 2016 rokiem była wyższa w cenach bieżących o 6,9%, a w cenach stałych o 4,9%. We wszystkich regionach odnotowano realny wzrost PKB – od 3,8% w regionie warmińsko-mazurskim do 6,2% w regionie warszawskim stołecznym. W porównaniu z 2015 rokiem największy wzrost wolumenu PKB odnotowano w regionie warszawskim stołecznym – o 11,0%, a najmniejszy w regionie świętokrzyskim – o 5,3%, wobec 8,2% dla kraju ogółem.

W latach 2015–2017 średnie roczne tempo wzrostu produktu krajowego brutto kształtowało się na poziomie 4,0% (w cenach stałych). W omawianym okresie najszybciej wzrosła z roku na rok wartość PKB w regionie warszawskim stołecznym – o 5,3%, a najwolniej w regionie świętokrzyskim – o 2,6%. Tempo wzrostu PKB przewyższające średnią krajową – oprócz regionu warszawskiego stołecznego – odnotowano także w regionach: małopolskim, pomorskim i wielkopolskim. Natomiast w pozostałych regionach tempo wzrostu PKB kształtowało się na poziomie od 2,7% w regionie opolskim do 3,8% w regionie śląskim.

W latach 2015–2017 udziały poszczególnych regionów w generowaniu produktu krajowego brutto były wyraźnie zróżnicowane – w 2017 roku od 2,0% w regionie opolskim do 17,2% w regionie warszawskim stołecznym, w 2016 roku w tych samych regionach od 2,1% do 17,0%, a w 2015 roku od 2,1% do 16,9%. Wartość PKB wytworzonego w regionie warszawskim stołecznym w 2017 roku była ponad 8-krotnie wyższa niż w regionie opolskim.

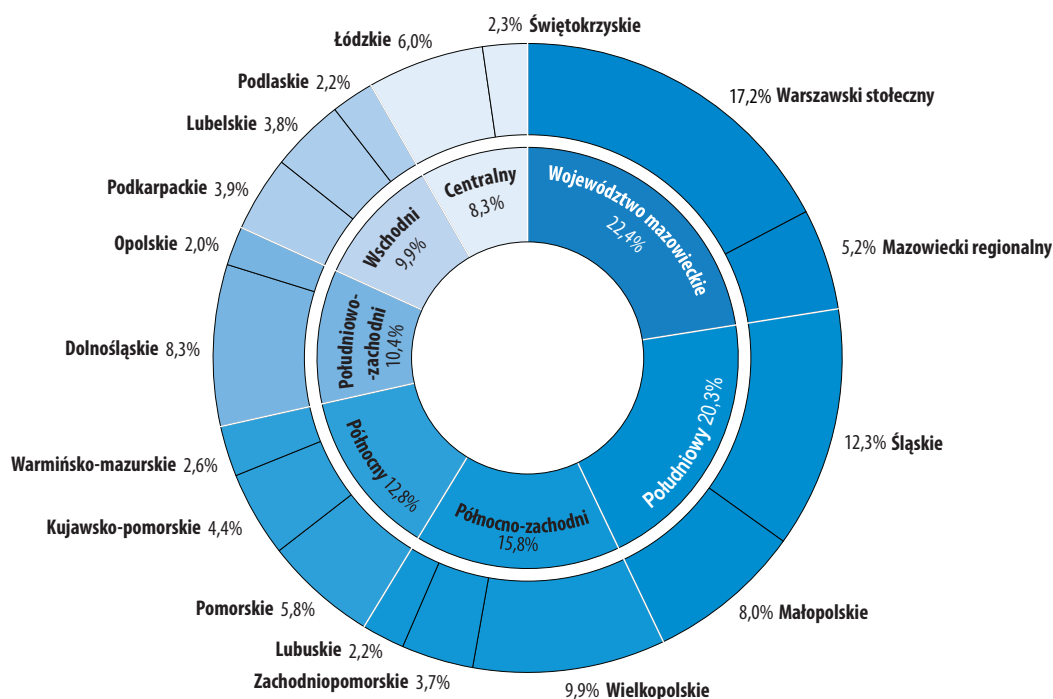
Gross domestic product

In 2017, the value of the generated **gross domestic product** amounted to 1989351 million PLN. In comparison to 2016, it grew by 6.9% at current prices and by 4.9% at constant prices. In all regions real growth of GDP was observed – from 3.8% in Warmińsko-mazurskie region to 6.2% in Warszawski stołeczny region. In comparison to 2015, the highest growth of GDP volume was recorded in Warszawski stołeczny region – by 11.0%, and the lowest in Świętokrzyskie region – by 5.3%, towards 8.2% at the national total level.

In the years 2015–2017, the average annual gross domestic product growth rate was 4.0% (at constant prices). In the period under discussion, the fastest year-on-year growth of GDP value was observed in Warszawski stołeczny region – by 5.3%, whereas the slowest in Świętokrzyskie region – by 2.6%. Apart from Warszawski stołeczny region, the GDP rate of growth above the national average was also noted in the following regions: Małopolskie, Pomorskie and Wielkopolskie. While in the remaining regions, the GDP growth rate ranged from 2.7% in Opolskie region to 3.8% in Śląskie region.

In the years 2015–2017, the shares of individual regions in the generation of gross domestic product were clearly differentiated – in 2017, from 2.0% in Opolskie region to 17.2% in Warszawski stołeczny region, in 2016 in the same regions from 2.1% to 17.0% and in 2015 from 2.1% to 16.9%. Value of GDP generated in Warszawski stołeczny region in 2017 was more than 8 times higher than in Opolskie region.

Wykres 1. Udział makroregionów i regionów w tworzeniu produktu krajowego brutto w 2017 r. (ceny bieżące)
 Graph 1. Share of macroregions and regions in the generation of gross domestic product in 2017 (current prices)

W 2017 roku, w porównaniu z 2015 rokiem, trzy regiony – warszawski stołeczny, małopolski i wielkopolski – zwiększyły swoje udziały w tworzeniu produktu krajowego brutto, udziały siedmiu regionów zmniejszyły się (dolnośląski, łódzki, opolski, śląski, świętokrzyski, warmińsko-mazurski i zachodniopomorski), a pozostałych siedmiu regionów (kujawsko-pomorski, lubelski, lubuski, mazowiecki regionalny, podkarpacki, podlaski i pomorski) nie zmieniły się.

Największy udział w generowaniu produktu krajowego brutto w latach 2015–2017 odnotowano w regionie warszawskim stołecznym – 17,2% w 2017 roku, 17,0% w 2016 roku i 16,9% w 2015 roku. Drugie miejsce zajmował region śląski z udziałem 12,3% w latach 2016–2017, a w 2015 roku – 12,4%. Wymienione regiony wypracowały w 2017 roku łącznie 29,5% krajowej wartości PKB (w latach 2015–2016 – 29,3%).

W latach 2015–2017 w grupie regionów z wysokimi udziałami w tworzeniu produktu krajowego brutto, oprócz warszawskiego stołecznego i śląskiego, były także regiony: wielkopolski, dolnośląski i małopolski, zajmujące w każdym z omawianych lat te same lokaty. W 2017 roku jednostki prowadzące działalność w wymienionych 5 regionach wytworzyły w sumie 55,7% krajowej wartości PKB (w 2015 – 55,4%, a w roku 2016 – 55,6%).

In 2017, in comparison to 2015, three regions – Warszawski stołeczny, Małopolskie and Wielkopolskie – increased their shares in the generation of gross domestic product, the shares of seven regions decreased (Dolnośląskie, Łódzkie, Opolskie, Śląskie, Świętokrzyskie, Warmińsko-mazurski and Zachodniopomorskie), whereas the shares of remaining seven regions (Kujawsko-pomorski, Lubelski, Lubuski, Mazowiecki regionalny, Podkarpackie, Podlaskie and Pomorski) did not change.

In the years 2015–2017, the highest share in the generation of gross domestic product was recorded in Warszawski stołeczny region – 17.2% in 2017, 17.0% in 2016 and 16.9% in 2015. Śląskie region took the second position with a share of 12.3% in the years 2016–2017, and in 2015 – 12.4%. In 2017, above-mentioned regions jointly generated 29.5% of the national value of GDP (in the years 2015–2016 – 29.3%).

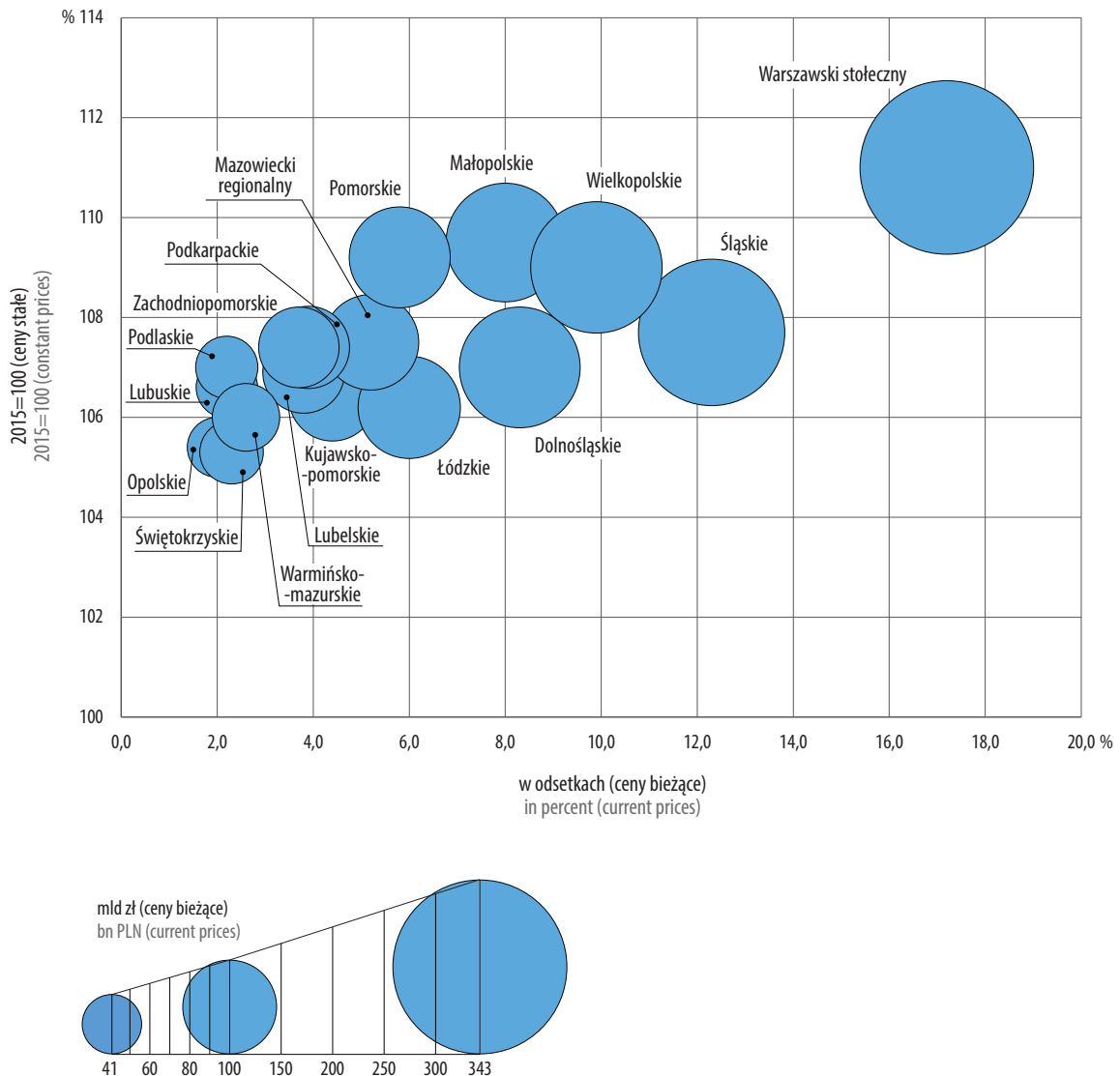
In the years 2015–2017, in the group of regions with high shares in the generation of gross domestic product, apart from Warszawski stołeczny and Śląskie, there were also the following regions: Wielkopolskie, Dolnośląskie and Małopolskie, which took the same positions in each of the discussed years. In 2017, entities acting in the above-mentioned 5 regions jointly generated 55.7% of the national value of GDP (in 2015 – 55.4% and in 2016 – 55.6%).

Stała była również grupa regionów, dla których w kolejnych latach omawianego okresu odnotowano niskie udziały w tworzeniu produktu krajowego brutto (mniej niż 3% każde) – były to regiony: opolski, lubuski, podlaski, świętokrzyski i warmińsko-mazurski. W 2017 roku łączny udział tych regionów w generowaniu PKB wyniósł 11,3% (w 2016 roku – 11,5%, a w 2015 roku – 11,6%).

The group of regions for which in successive years of the period under discussion a low shares in the generation of gross domestic product were observed was also constant (less than 3% each) – these were the following regions: Opolskie, Lubuskie, Podlaskie, Świętokrzyskie and Warmińsko-mazurskie. In 2017, the total share in generation GDP of these regions amounted to 11.3% (in 2016 – 11.5%, and in 2015 – 11.6%).

Wykres 2. Produkt krajowy brutto według regionów w 2017 r.

Graph 2. Gross domestic product by regions in 2017

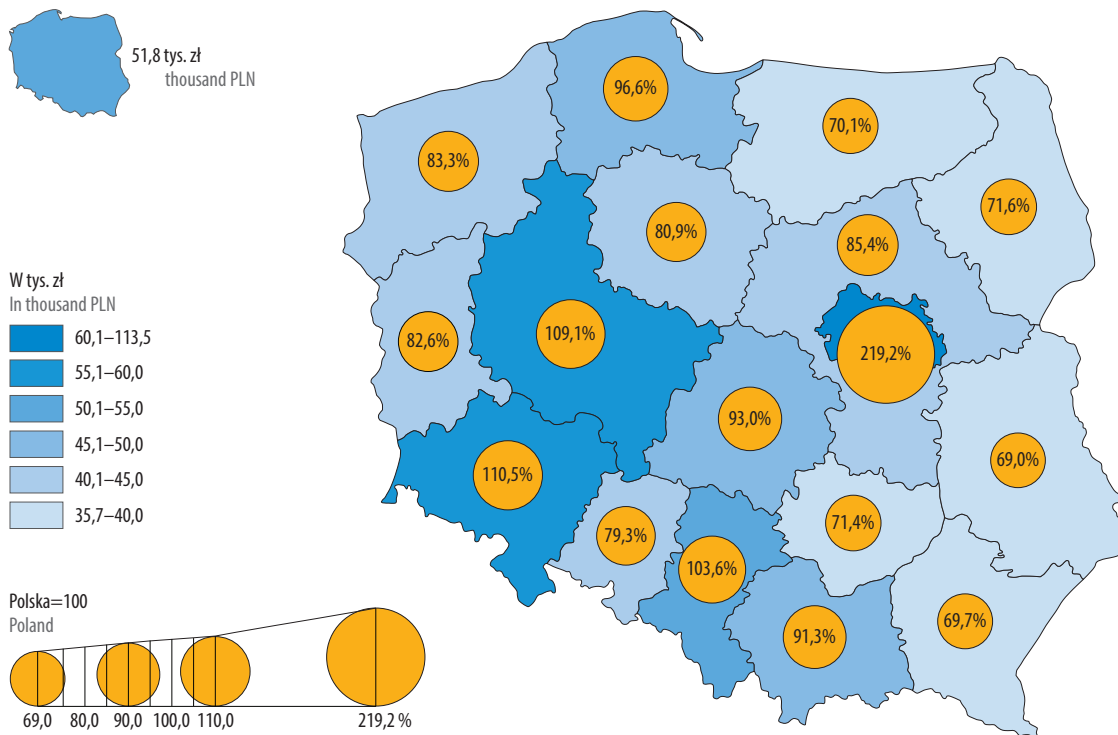
Przeciętny poziom **produktu krajowego brutto w przeliczeniu na 1 mieszkańca** dla Polski w 2017 roku wyniósł 51776 zł (w 2015 roku – 46814 zł, a w 2016 roku – 48433 zł). W ujęciu realnym był on wyższy w porównaniu z 2016 rokiem o 5,0%, a z 2015 rokiem – o 8,2%. We wszystkich regionach odnotowano realny wzrost PKB na 1 mieszkańca w porównaniu z 2016 rokiem – od 4,0% w regionach: lubuskim, mazowieckim regionalnym i warmińsko-mazurskim do 5,8% w regionie małopolskim. W porównaniu z 2015 rokiem największy realny wzrost PKB na 1 mieszkańca odnotowano dla regionu warszawskiego stołecznego (o 9,4%), a najmniejszy dla regionu świętokrzyskiego (o 6,2%).

W latach 2015–2017 poziom PKB na 1 mieszkańca w przekroju regionów był znacznie zróżnicowany. W 2017 roku zróżnicowanie PKB na 1 mieszkańca pomiędzy regionami zwiększyło się (w latach 2015–2016 było na tym samym poziomie). Świadczy o tym kształtowanie się wskaźnika dyspersji² PKB na 1 mieszkańca obliczonego na poziomie regionów dla Polski – 22,8% w 2017 roku oraz 22,6% w latach 2015–2016.

In 2017, the average level of **gross domestic product per capita** in Poland amounted to 51776 PLN (in 2015 – 46814 PLN, and in 2016 – 48433 PLN). In real terms, it was higher by 5.0% in comparison to 2016 and by 8.2% in comparison to 2015. In all regions real growth of GDP per capita was noted in comparison to 2016 – from 4.0% in the following regions: Lubuskie, Mazowiecki regionalny and Warmińsko-mazurskie to 5.8% in Małopolskie region. In comparison to 2015, the highest real growth of GDP per capita was noted for Warszawski stołeczny region (by 9.4%) while the lowest for Świętokrzyskie region (by 6.2%).

In the years 2015–2017, the level of GDP per capita in regions' breakdown was considerably differentiated. In 2017, differentiation of GDP per capita among regions increased (it was at the same level in the years 2015–2016). It is indicated by the development of the dispersion indicator² of GDP per capita calculated at the regions' level for Poland – 22.8% in 2017 and 22.6% in the years 2015–2016.

Mapa 1. Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca według regionów w 2017 r. (ceny bieżące) (w tys. zł, Polska=100)
Map 1. Gross domestic product per capita by regions in 2017 (current prices) (in thousand PLN, Poland=100)

² Patrz uwagi metodyczne – podstawowe pojęcia na str. 52.

² See methodological notes – basic concepts on page 52.

Najwyższy poziom produktu krajowego brutto na 1 mieszkańca w 2017 roku odnotowano w regionie warszawskim stołecznym – 113482 zł, przekraczający przeciętną w kraju ponad 2-krotnie (podobnie w latach 2015–2016). Drugą lokatę pod względem wysokości PKB na 1 mieszkańca w omawianym okresie zajmował region dolnośląski. Wartość PKB na 1 mieszkańca w 2017 roku wyniosła w tym regionie 57228 zł, przewyższając przeciętną dla kraju o 10,5% (w 2015 roku – o 11,6%, a w 2016 roku – o 10,8%). W 2017 roku poziom PKB na 1 mieszkańca przekraczający przeciętną w kraju odnotowano również w regionach: wielkopolskim – o 9,1% (w 2015 roku – o 8,6%, a w 2016 roku – o 9,1%) oraz śląskim – o 3,6% (w roku 2015 – o 4,0%, a w 2016 – o 3,6%).

Niski poziom produktu krajowego brutto na 1 mieszkańca w latach 2015–2017 utrzymywał się w regionach: lubelskim, podkarpackim, warmińsko-mazurskim, świętokrzyskim i podlaskim – w kolejnych latach nieznacznie zmieniały się ich lokaty. W 2017 roku wartość PKB na 1 mieszkańca kształtowała się w tych regionach na poziomie od 69,0% do 71,6% średniej krajowej (w 2015 roku od 68,5% do 72,3%, a w 2016 roku od 68,9% do 71,5%).

Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca w pozostałych 8 regionach w 2017 roku kształtował się również na poziomie poniżej przeciętnej wartości w kraju – wynosił od 79,3% do 96,6% średniej krajowej (w 2015 roku od 80,8% do 96,1%, a w 2016 roku od 79,6% do 96,9%).

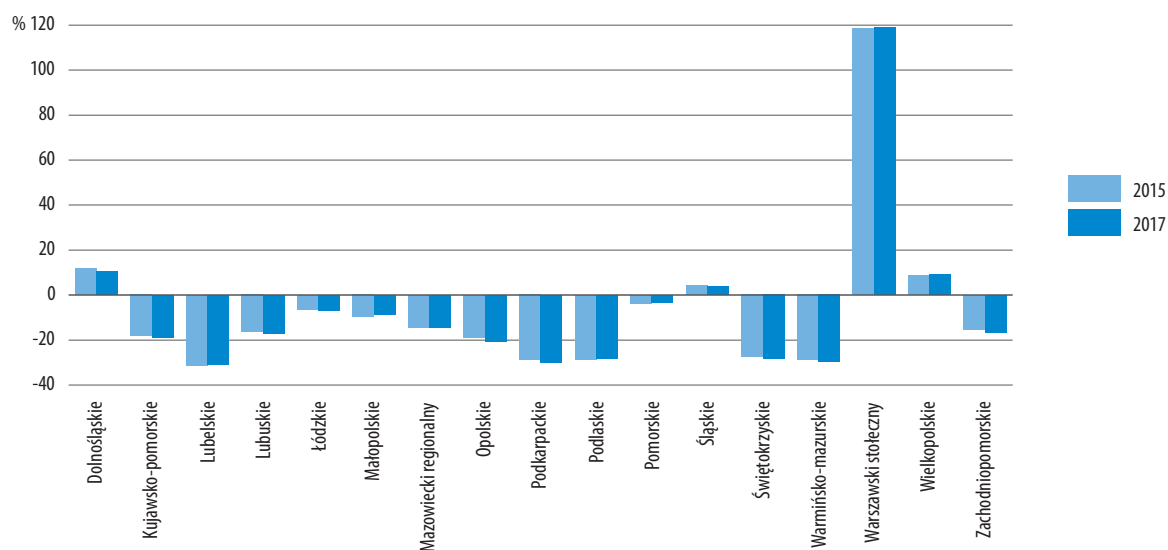
The highest level of gross domestic product per capita in 2017 was recorded in Warszawski stołeczny region – 113482 PLN, exceeding the national average by over 2-times (similarly as in the years 2015–2016). In the discussed years Dolnośląskie region took the second position, taking into account GDP per capita. In 2017, the value of GDP per capita in this region amounted to 57228 PLN, exceeding the national average by 10.5% (in 2015 – by 11.6%, and in 2016 – by 10.8%). In 2017, the level of GDP per capita above the national average was also observed in the following regions: Wielkopolskie – by 9.1% (in 2015 – by 8.6%, and in 2016 – by 9.1%) and Śląskie – by 3.6% (in 2015 – by 4.0%, and in 2016 – by 3.6%).

The low level of gross domestic product per capita in the years 2015–2017 maintained in the following regions: Lubelskie, Podkarpackie, Warmińsko-mazurskie, Świętokrzyskie and Podlaskie – in successive years their positions slightly changed. In 2017, the value of GDP per capita in these regions ranged from 69.0% to 71.6% of the national average (in 2015 from 68.5% to 72.3%, and in 2016 from 68.9% to 71.5%).

In 2017, gross domestic product per capita in the 8 remaining regions was also below the national average value and ranged from 79.3% to 96.6% of the national average (in 2015 from 80.8% to 96.1%, and in 2016 from 79.6% to 96.9%).

Wykres 3. Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca według regionów – odchylenia względne od przeciętnej wartości w kraju (ceny bieżące)

Graph 3. Gross domestic product per capita by regions – relative deviations from the national average value (current prices)

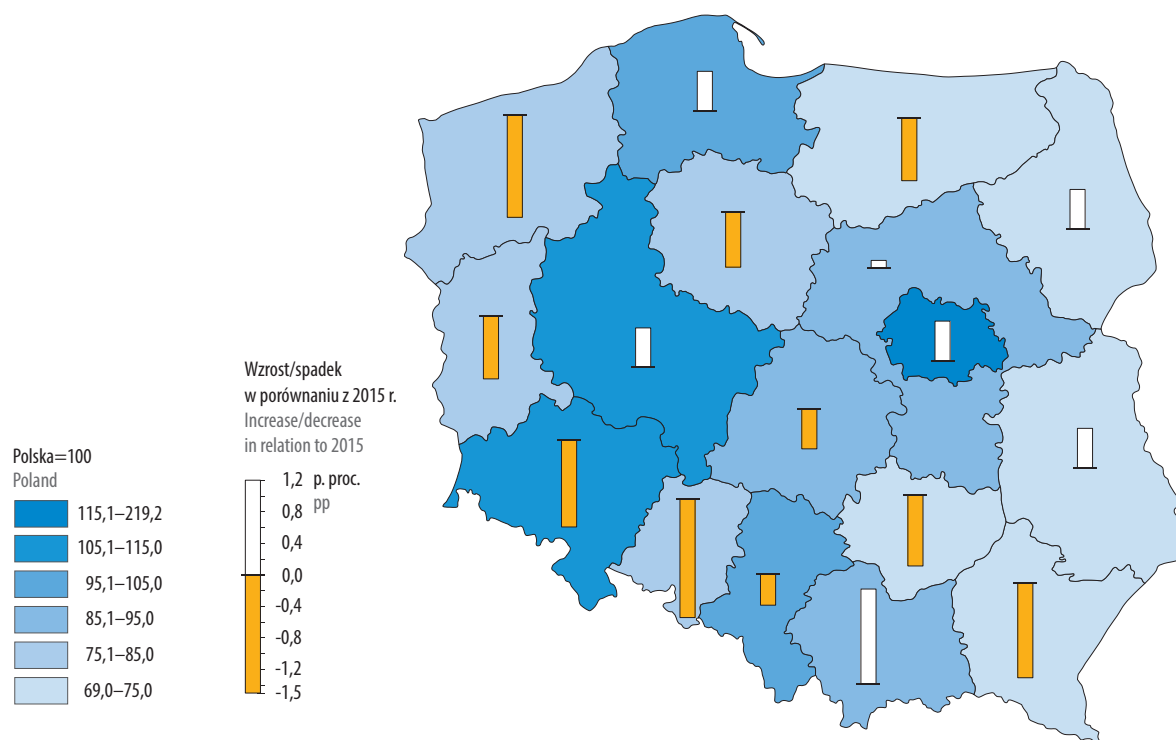
Najniższy poziom produktu krajowego brutto na 1 mieszkańca w 2017 roku odnotowany w regionie lubelskim stanowił 31,5% poziomu tego miernika najlepszego pod tym względem regionu warszawskiego stołecznego. Relacja ta nieznacznie zwiększyła się w porównaniu z 2015 rokiem, a w stosunku do 2016 roku zmniejszyła się – najniższy poziom PKB na 1 mieszkańca regionu lubelskiego w 2015 roku stanowił 31,3% wartości PKB na 1 mieszkańca regionu warszawskiego stołecznego, a w 2016 roku – 31,6%.

In 2017, the lowest level of gross domestic product per capita, recorded in Lubelskie region, represented 31.5% of the level of this indicator for the best in this regard Warszawski stołeczny region. This ratio slightly increased in comparison with 2015, whereas in relation to 2016 it decreased – in 2015, the lowest level of GDP per capita in the Lubelskie region represented 31.3% of the value of GDP per capita achieved in Warszawski stołeczny region, and in 2016 – 31.6%.

Mapa 2. Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca według regionów w 2017 r. (ceny bieżące)

(Polska=100, wzrost/spadek w porównaniu z 2015 r.)

Map 2. Gross domestic product per capita by regions in 2017 (current prices) (Poland=100, increase/decrease in relation to 2015)

W 2017 roku w poszczególnych regionach NUTS 2 krajów Unii Europejskiej poziom PKB na 1 mieszkańca, wyrażony we wspólnej umownej walucie – standardzie siły nabywczej (PPS³), kształtował się od 31% średniej UE (UE28⁴) w regionie Severozapaden (Bułgaria) do 626% średniej UE dla regionu Inner London-West (Wielka Brytania).

In 2017, in the individual NUTS 2 regions of European Union member states, GDP per capita, expressed in the common conventional currency – purchasing power standards (PPS³), ranged from 31% of the EU average (EU28⁴) in the region of Severozapaden (Bulgaria) to 626% of the EU average in Inner London-West (United Kingdom).

Wartość PKB na 1 mieszkańca poniżej 75% średniej UE odnotowano w 2017 roku w 85 regionach poziomu NUTS 2. W grupie tej znalazło się 14 polskich regionów. Jedynie PKB na 1 mieszkańca regionu warszawskiego stołecznego przekro-

In 2017, the value of gross domestic product per capita below 75% of the EU average was recorded for the 85 regions of NUTS 2 level. Among these regions there were 14 Polish regions. Only GDP per capita of Warszawski stołeczny

³ Patrz uwagi metodyczne – podstawowe pojęcia na str. 51.

⁴ Patrz uwagi metodyczne – uwagi ogólne na str. 45.

³ See methodological notes – basic concepts on page 51.

⁴ See methodological notes – general notes on page 45.

czył przeciętny poziom krajów UE osiągając 152% średniej UE. Trzy polskie regiony – lubelskie, podkarpackie i warmińsko-mazurskie – znalazły się w grupie regionów o niskim poziomie PKB na 1 mieszkańca w Unii Europejskiej (poniżej 50% średniej UE). Oprócz polskich regionów w grupie tej było również 5 z 6 regionów Bułgarii, 2 z 27 regionów Francji, 2 z 8 regionów Rumunii, 4 z 8 regionów Węgier oraz 4 z 13 regionów Grecji. Poniższa tablica przedstawia poziom PKB na 1 mieszkańca w relacji do średniej UE dla Polski oraz poszczególnych regionów:

region exceeded the average EU countries' level, reaching 152% of the EU average. Three Polish regions – Lubelskie, Podkarpackie and Warmińsko-mazurskie – were included in the group of the regions with low level of GDP per capita in the European Union (up to 50% of the EU average). Apart from the Polish regions, there were also 5 of 6 Bulgarian regions, 2 of 27 French regions, 2 of 8 Romanian regions, 4 of 8 Hungarian regions as well as 4 of 13 Greek regions. GDP per capita in relation to the EU average for Poland as well as for individual regions is presented in the table below:

Tablica 2. Produkt krajowy brutto według parytetu siły nabywczej na 1 mieszkańca w PPS⁵

Table 2. Gross domestic product according to purchasing power parity per capita in PPS⁵

Regiony Regions	2015	2016	2017
	UE28 ⁶ =100 EU28 ⁶ =100		
Warszawski stołeczny	150	149	152
Dolnośląskie	76	75	77
Wielkopolskie	74	74	76
Śląskie	71	71	72
POLSKA POLAND	69	68	70
Pomorskie	66	66	67
Łódzkie	64	64	65
Małopolskie	62	62	63
Mazowiecki regionalny	58	58	59
Zachodniopomorskie	58	57	58
Lubuskie	57	57	57
Kujawsko-pomorskie	56	56	56
Opolskie	55	54	55
Świętokrzyskie	50	49	50
Podlaskie	49	48	50
Warmińsko-mazurskie	49	49	49
Podkarpackie	49	48	49
Lubelskie	47	47	48

Źródło: Eurostat.⁷
Source: Eurostat.⁷

W czołówce europejskich regionów o wysokim poziomie PKB na 1 mieszkańca, oprócz Inner London-West (Wielka Brytania), znajdowały się także regiony: Luxembourg (Luksemburg) – 253% średniej UE, Southern (Irlandia) – 220% średniej UE oraz Hamburg (Niemcy) – 202% średniej UE. Wśród regionów krajów przyjętych do Unii Europejskiej od 2004 roku najlepsze pozycje pod względem poziomu PKB na 1 mieszkańca zajmowały: Praha (Czechy) – 187% oraz Bratislavský kraj (Słowacja) – 179% średniej UE. Natomiast niski poziom PKB na 1 mieszkańca – oprócz regionu

Among leading European regions with high level of GDP per capita recorded, apart from Inner London-West (United Kingdom), there were also the following regions: Luxembourg (Luxembourg) – 253% of the EU average, Southern (Ireland) – 220% of the EU average as well as Hamburg (Germany) – 202% of the EU average. Among regions of countries that have joined European Union since 2004, the following regions displayed the highest level of GDP per capita: Praha (Czechia) – 187% of the EU average and Bratislavský kraj (Slovakia) – 179% of the EU average. At the same time,

⁵ Patrz uwagi metodyczne – podstawowe pojęcia na str. 51.

⁶ Patrz uwagi metodyczne – uwagi ogólne na str. 45.

⁷ Patrz uwagi metodyczne – uwagi ogólne na str. 44.

⁵ See methodological notes – basic concepts on page 51.

⁶ See methodological notes – general notes on page 45.

⁷ See methodological notes – general notes on page 44.

Severozapaden w Bułgarii – odnotowano w następujących regionach: Severen tsentralen (Bułgaria) i Mayotte (Francja) – 34% średniej UE, Yuzhen tsentralen (Bułgaria) – 35% średniej UE oraz Severoiztochen (Bułgaria) i Nord-Est (Rumunia) – 39% średniej UE.

W przekroju podregionów w latach 2015–2017 największy udział w generowaniu produktu krajowego brutto odnotowano dla m.st. Warszawa – w 2017 roku 13,6% (w 2015 roku – 13,2%). Drugą lokatę w kraju pod względem wielkości udziału w tworzeniu PKB zajmowało m. Kraków, jednak jego udział był już znacznie niższy – 3,3% w 2017 roku (3,2% w 2015 roku). Udziały powyżej 2% odnotowano jeszcze w 8 następujących podregionach: trójmiejski, m. Poznań, m. Wrocław, katowicki, warszawski zachodni, m. Łódź, poznański i bydgosko-toruński. Natomiast niskie udziały w generowaniu PKB (0,4%) odnotowano w czterech podregionach: chojnickim, świeckim, ełckim i suwalskim.

W latach 2015–2017 najwyższy poziom PKB na 1 mieszkańca odnotowano dla m.st. Warszawa – 153550 zł w 2017 roku. Był on prawie trzykrotnie wyższy od średniej krajowej oraz o 35,3% wyższy od przeciętnej w regionie warszawskim stołecznym. Drugą lokatę w kraju pod względem wysokości PKB na 1 mieszkańca zajmowało m. Poznań – 103359 zł w 2017 roku, przewyższając prawie dwukrotnie średnią krajową. W 2017 roku poziom PKB na 1 mieszkańca znacznie przekraczający przeciętną w kraju odnotowano również w następujących podregionach: m. Wrocław – 86968 zł (o 68,0%), m. Kraków – 86715 zł (o 67,5%), płockim – 77615 zł (o 49,9%), trójmiejskim – 75206 zł (o 45,3%) oraz warszawskim zachodnim – 72167 zł (o 39,4%).

Niski poziom PKB na 1 mieszkańca w latach 2015–2017 utrzymywał się w następujących podregionach: przemyskim, chełmsko-zamojskim, ełckim, nowotarskim, krośnieńskim oraz bialskim (w 2017 roku odpowiednio: 52,0%, 53,5%, 57,5%, 57,6%, 58,2% oraz 59,6% średniej krajowej).

the low level of GDP per capita – apart from Severozapaden (Bulgaria), was recorded in the following regions: Severen tsentralen (Bulgaria) and Mayotte (France) – 34% of the EU average, Yuzhen tsentralen (Bulgaria) – 35% of the EU average as well as Severoiztochen (Bulgaria) and Nord-Est (Romania) – 39% of the EU average.

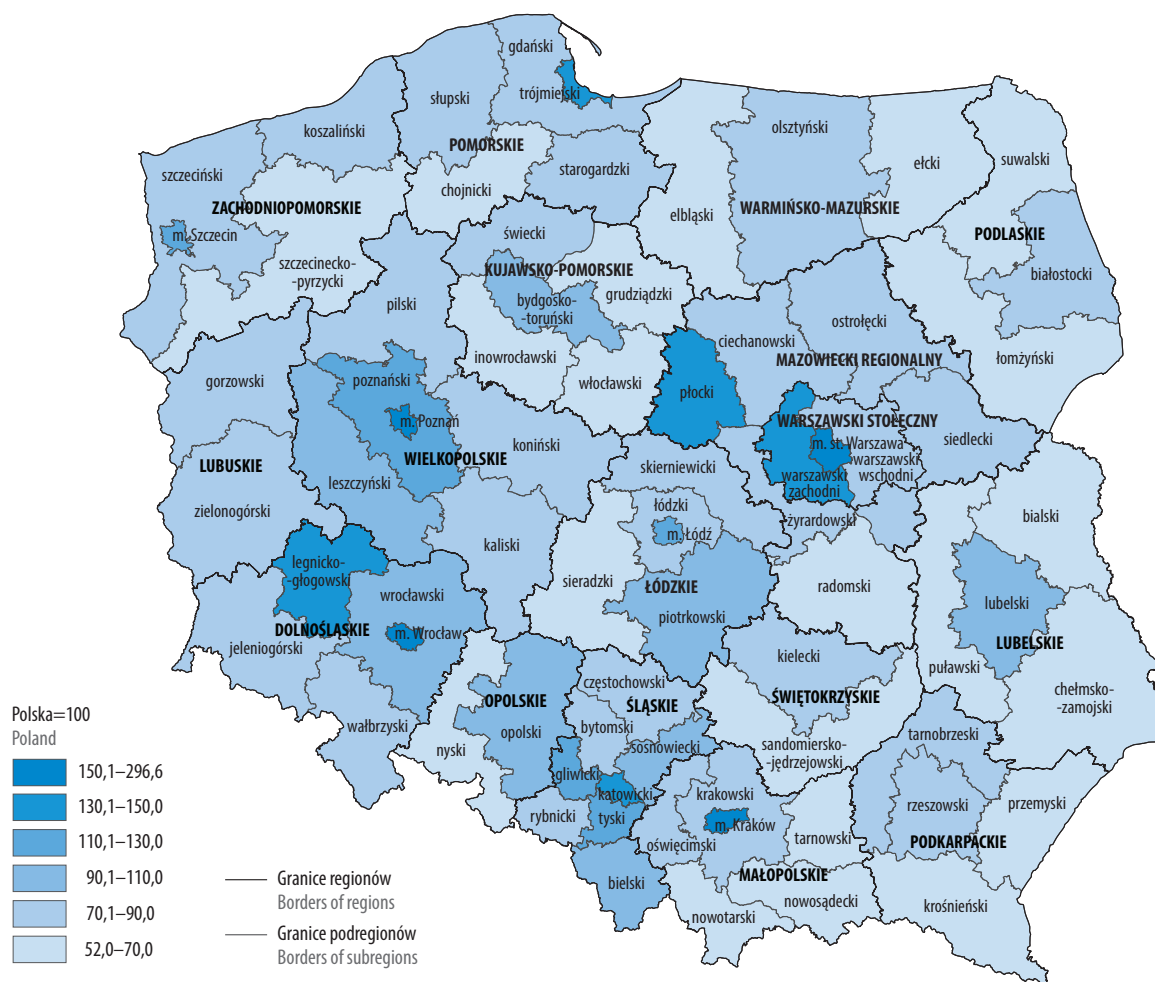
In the subregions' breakdown, in the years 2015–2017 the greatest share in the gross domestic product generation was noted for capital city Warszawa – 13.6% in 2017 (in 2015 – 13.2%). The second position in the country, taking into account share in the GDP generation, was occupied by Miasto Kraków, but its share was considerably lower – 3.3% in 2017 (3.2% in 2015). Shares exceeding 2% were also noted in 8 following subregions: Trójmiejski, Miasto Poznań, Miasto Wrocław, Katowicki, Warszawski zachodni, Miasto Łódź, Poznański and Bydgosko-toruński. Whereas small shares in the GDP generation (0.4%) were observed in four subregions: Chojnicki, Świecki, Ełcki and Suwalski.

In the years 2015–2017 the highest level of GDP per capita was noted for capital city Warszawa – 153550 PLN in 2017. It was almost three times higher than the national average and by 35.3% higher than the average of Warszawski stołeczny region. The second position in the country, taking into account level of GDP per capita, was occupied by Miasto Poznań – 103359 PLN in 2017, exceeding almost twice the national average. In 2017, level of GDP per capita significantly exceeding the national average was also noted in the following subregions: Miasto Wrocław – 86968 PLN (by 68.0%), Miasto Kraków – 86715 PLN (by 67.5%), Płocki – 77615 PLN (by 49.9%), Trójmiejski – 75206 PLN (by 45.3%) as well as Warszawski zachodni – 72167 PLN (by 39.4%).

Low level of GDP per capita in the years 2015–2017 remained in the following subregions: Przemyski, Chełmsko-zamojski, Ełcki, Nowotarski, Krośnieński as well as Bialski (in 2017 – 52.0%, 53.5%, 57.5%, 57.6%, 58.2% and 59.6% of the national average).

Mapa 3. Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca według podregionów w 2017 r. (ceny bieżące)

Map 3. Gross domestic product per capita by subregions in 2017 (current prices)

Poziom PKB na 1 mieszkańca w przekroju podregionów w latach 2015–2017 charakteryzował się znacznie większym zróżnicowaniem niż w przekroju regionów. Wskaźnik dyspersji⁸ PKB na 1 mieszkańca obliczony na poziomie podregionów dla Polski, w latach 2015–2017 wzrastał z roku na rok, osiągając w 2017 roku 35,1% (w 2015 roku – 34,7%, a w 2016 roku – 35,0%). Zaobserwowano również duże zróżnicowanie wskaźników dyspersji⁸ PKB na 1 mieszkańca obliczonych na poziomie podregionów dla poszczególnych regionów. W 2017 roku największym zróżnicowaniem pod względem wysokości PKB na 1 mieszkańca charakteryzowały się podregiony w regionie warszawskim stołecznym – wskaźnik dyspersji⁸ wyniósł 41,1% (w 2015 roku – 39,1%, a w 2016 roku – 40,0%), a najmniejszym zróżnicowaniem podregiony w regionie lubuskim – wskaźnik dyspersji⁸ wyniósł 1,1% (w 2015 roku – 0,3%, a w 2016 roku – 0,5%).

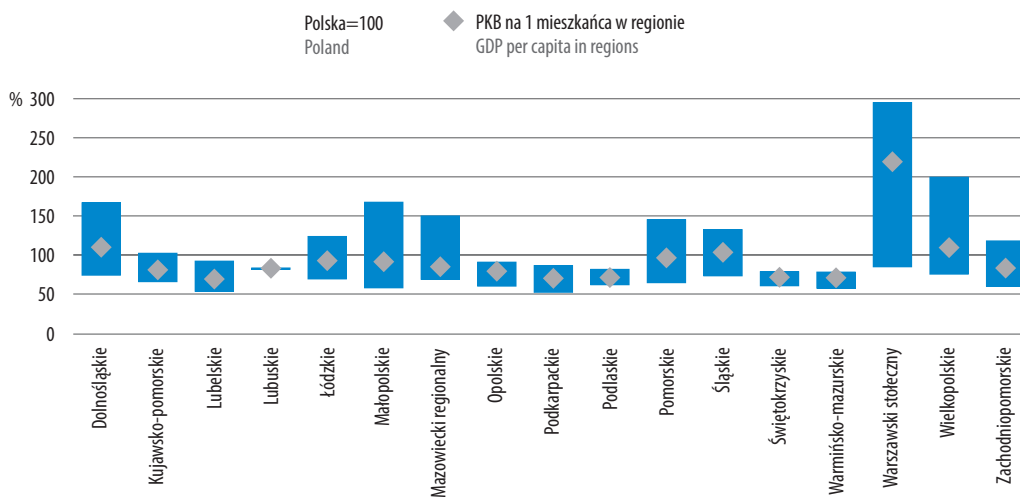
Level of GDP per capita in the years 2015–2017 in the subregions' breakdown was characterised by a considerably greater diversity than in the regions breakdown. Indicator of dispersion⁸ of GDP per capita calculated at the subregions' level for Poland, in the years 2015–2017 has been growing year-on-year reaching in 2017 the level of 35.1% (in 2015 – 34.7%, and in 2016 – 35.0%). At the same time, considerable diversity of GDP per capita dispersion indicators⁸, calculated at the subregions' level for individual regions was noted. In 2017, subregions of Warszawski stołeczny region were characterised by the highest diversity, taking into account GDP per capita – dispersion indicator⁸ amounted to 41.1% (in 2015 – 39.1%, and in 2016 – 40.0%), whereas subregions of Lubuskie region were characterised by the lowest diversity – indicator of dispersion⁸ amounted to 1.1% (in 2015 – 0.3%, in 2016 – 0.5%).

⁸ Patrz uwagi metodyczne – podstawowe pojęcia na str. 52.

⁸ See methodological notes – basic concepts on page 52.

Wykres 4. Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca według regionów w 2017 r. (ceny bieżące)

Graph 4. Gross domestic product per capita by regions in 2017 (current prices)

U w a g a. Słupki przedstawiają dla każdego regionu rozpiętość PKB na 1 mieszkańca w podregionach.
N o t e. Bars show spread of GDP per capita in subregions for each region.

W tabeli 2 zestawione zostały dane o PKB dla 6 miast – Krakowa, Łodzi, Poznania, Szczecina, Warszawy i Wrocławia, będących podregionami (poziom NUTS 3 w podziale statystycznym Polski).

In the table 2, there are presented data on GDP for the following 6 cities – Kraków, Łódź, Poznań, Szczecin, Warszawa and Wrocław, constituting subregions (NUTS 3 level in the statistical division of Poland).

Tablica 3. Produkt krajowy brutto w wybranych podregionach – miastach stanowiących jednostki NUTS 3 w 2017 r. (ceny bieżące)

Table 3. Gross domestic product in selected subregions – cities corresponding to the NUTS 3 level in 2017 (current prices)

Podregiony Subregions	Ogółem Total				Na 1 mieszkańca Per capita			
	w mln zł in million PLN	lokata position	w % ogółem in % of total	w % ogółem regionu in % of region's total	w zł in PLN	lokata position	Polska=100 Poland=100	region=100 region=100
m. Kraków	66487	2	3,3	41,5	86715	4	167,5	183,4
m. Łódź	44452	8	2,2	37,2	64071	11	123,7	133,1
m. Poznań	55767	4	2,8	28,3	103359	2	199,6	182,9
m. Szczecin	24657	32	1,2	33,5	60971	14	117,8	141,3
m.st. Warszawa	269964	1	13,6	78,8	153550	1	296,6	135,3
m. Wrocław	55517	5	2,8	33,4	86968	3	168,0	152,0

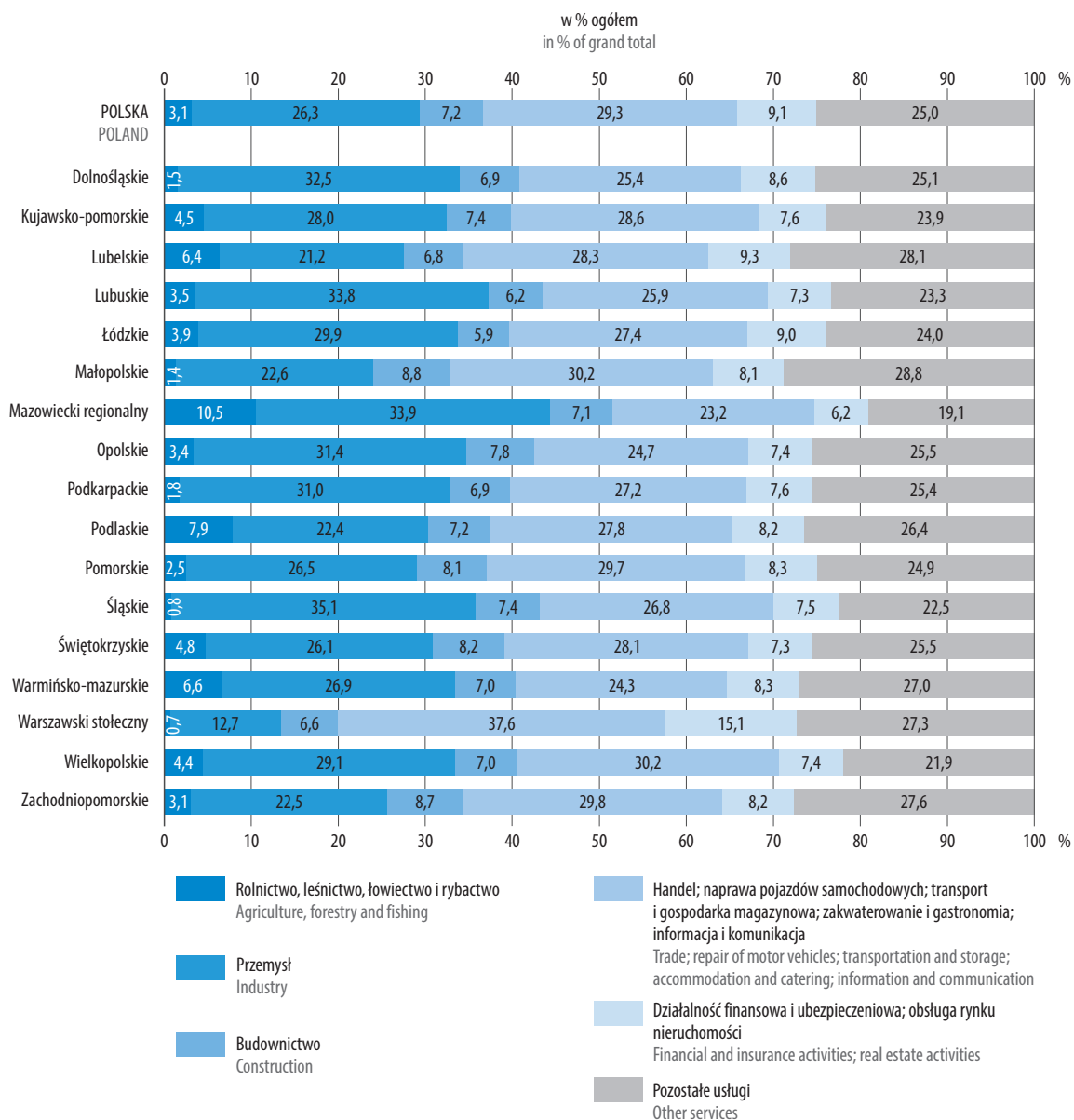
Wartość dodana brutto według rodzajów działalności

Gross value added by kind of activity

W 2017 roku we wszystkich regionach wystąpił spadek udziału przemysłu w tworzeniu wartości dodanej brutto, a także wzrost udziału rolnictwa, łowiectwa i rybactwa w porównaniu z 2016 rokiem, natomiast w odniesieniu do 2015 roku wystąpił spadek udziału budownictwa.

In 2017, in all regions a decrease of share of industry in generation of gross value added was observed as well as an increase of share of agriculture, forestry and fishing in comparison to 2016, whereas compared to 2015 a decrease of construction's share was noticed.

Wykres 5. Struktura wartości dodanej brutto według rodzajów działalności i regionów w 2017 r. (ceny bieżące)
Graph 5. Structure of gross value added by kind of activity and regions in 2017 (current prices)

W 2017 roku 29,3% krajowej wartości dodanej brutto wypracowały podmioty prowadzące działalność w usługach, obejmujących **handel; naprawę pojazdów samochodowych; transport i gospodarkę magazynową; zakwaterowanie i gastronomię; informację i komunikację** – więcej o 0,6 p. proc. niż w 2016 roku oraz o 0,5 p. proc. w porównaniu z 2015 rokiem. W poszczególnych regionach udział tych jednostek w generowaniu wartości dodanej brutto w 2017 roku kształtował się na poziomie od 23,2% w regionie mazowieckim regionalnym do 37,6% w regionie warszawskim stołecznym (w 2015 roku od 23,8% do 37,7% w tych samych regionach). W 2017 roku wyższym odsetkiem handlu; napraw pojazdów samochodowych; transportu i gospodarki magazynowej; zakwaterowania i gastronomii; informacji i komunikacji niż przeciętna w kraju – oprócz regionu warszawskiego stołecznego – charakteryzowały się także regiony: małopolski, wielkopolski, zachodniopomorski i pomorski. Regiony o udziałach jednostek handlu; napraw pojazdów samochodowych; transportu i gospodarki magazynowej; zakwaterowania i gastronomii; informacji i komunikacji w tworzeniu wartości dodanej brutto przekraczających średnią krajową przedstawiono w poniższej tabeli:

In 2017, entities engaged in activities in the area of services covering **trade; repair of motor vehicles; transportation and storage; accommodation and catering; information and communication** generated 29.3 % of the national gross value added – by 0.6 pp more than in 2016 and by 0.5 pp more in comparison to 2015. In 2017, in the individual regions, the share of these entities in the generation of gross value added ranged between 23.2% in Mazowiecki regionalny region and 37.6% in Warszawski stołeczny region (in 2015 from 23.8% to 37.7% in the same regions). In 2017, the share of trade; repair of motor vehicles; transportation and storage; accommodation and catering; information and communication higher than the national average, apart from Warszawski stołeczny region, was also noted in the following regions: Małopolskie, Wielkopolskie, Zachodniopomorskie and Pomorskie. The regions with the shares of entities engaged in trade; repair of motor vehicles; transportation and storage; accommodation and catering; information and communication in the generation of gross value added exceeding the national average are presented as follows:

Tablica 4. Udział handlu; napraw pojazdów samochodowych; transportu i gospodarki magazynowej; zakwaterowania i gastronomii; informacji i komunikacji w tworzeniu wartości dodanej brutto

Table 4. Share of trade; repair of motor vehicles; transportation and storage; accommodation and catering; information and communication in the generation of gross value added

Regiony Regions	2015	2016		2017
		w %	in %	
POLSKA POLAND	28,8	28,7		29,3
Warszawski stołeczny	37,7	37,2		37,6
Małopolskie	29,5	30,0		30,2
Wielkopolskie	29,4	29,0		30,2
Zachodniopomorskie	28,9	29,1		29,8
Pomorskie	28,6	28,6		29,7

W przekroju regionów w porównaniu z 2016 rokiem w 15 regionach odnotowano wzrost udziału jednostek prowadzących działalność w handlu; naprawach pojazdów samochodowych; transporcie i gospodarce magazynowej; zakwaterowaniu i gastronomii; informacji i komunikacji – od 0,2 p. proc. w regionie małopolskim do 1,2 p. proc. w regionie wielkopolskim. Spadek udziału omawianych jednostek wystąpił w regionie podlaskim (o 0,3 p. proc.). Natomiast w regionie mazowieckim regionalnym ich udział nie zmienił się. W porównaniu z 2015 rokiem w 13 regionach wystąpił wzrost udziału omawianych jednostek – od 0,1 p. proc. w regionie lubelskim do 1,5 p. proc. w regionie kujawsko-pomorskim. Spadek udziału omawianych

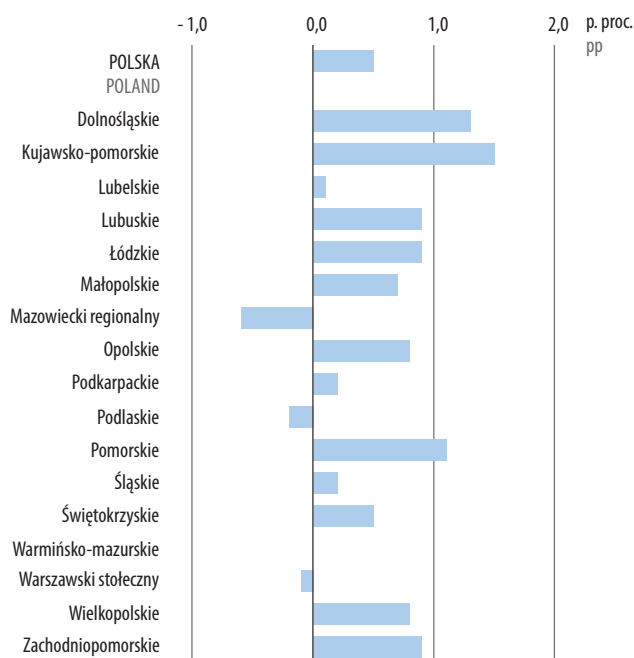
In the regions' breakdown, compared to 2016, an increase of share of entities engaged in trade; repair of motor vehicles; transportation and storage; accommodation and catering; information and communication was noted in 15 regions – from 0.2 pp in Małopolskie region to 1.2 pp in Wielkopolskie region. A decrease of share of discussed entities was noted in Podlaskie region (by 0.3 pp). Whereas in Mazowiecki regionalny region their share did not change. Compared to 2015 an increase of shares of discussed entities was recorded in 13 regions – from 0.1 pp in Lubelskie to 1.5 pp in Kujawsko-pomorskie region. A decrease of share of the entities in question was noted in 3 regions – from 0.1 pp in Warszawski stołeczny region to 0.6 pp in

jednostek odnotowano w 3 regionach – od 0,1 p. proc. w regionie warszawskim stołecznym do 0,6 p. proc. w regionie mazowieckim regionalnym. Natomiast w regionie warmińsko-mazurskim udział tych jednostek pozostał bez zmian.

Mazowiecki regionalny region. Whereas in the Warmińsko-mazurskie region share of these entities did not change.

Wykres 6. Zmiany udziału handlu; napraw pojazdów samochodowych; transportu i gospodarki magazynowej; zakwaterowania i gastronomii; informacji i komunikacji w tworzeniu wartości dodanej brutto regionów w 2017 r. w porównaniu z 2015 r.

Graph 6. Changes of share of trade; repair of motor vehicles; transportation and storage; accommodation and catering; information and communication in generating regions' gross value added in 2017 in comparison with 2015

W 2017 roku jednostki prowadzące działalność w **przemysle** wytworzyły 26,3% krajowej wartości dodanej brutto. W porównaniu z 2016 rokiem odnotowano spadek udziału przemysłu w generowaniu wartości dodanej brutto o 1,0 p. proc., a w stosunku do 2015 roku o 0,9 p. proc. W przekroju regionów w 2017 roku zaobserwowano znaczne zróżnicowanie udziału przemysłu – od 12,7% w regionie warszawskim stołecznym do 35,1% w regionie śląskim (w 2015 roku od 13,6% w regionie warszawskim stołecznym do 35,0% w regionie lubuskim).

In 2017, entities engaged in **industry** generated 26.3% of the national gross value added. The share of industry in the generation of gross value added decreased by 1.0 pp in comparison with 2016 and by 0.9 pp in comparison with 2015. In the regions' breakdown, in 2017, a significant variation of the shares of industry was observed – from 12.7% in Warszawski stołeczny region to 35.1% in Śląskie region (in 2015 from 13.6% in Warszawski stołeczny region to 35.0% in Lubuskie region).

W poniższej tabelicy zestawiono regiony, w których udział jednostek przemysłowych w tworzeniu wartości dodanej brutto przewyższał przeciętną w kraju:

The regions with the shares of industrial entities in the generation of gross value added exceeding the national average are presented in the table below:

Tablica 5. Udział przemysłu w tworzeniu wartości dodanej brutto

Table 5. Share of industry in the generation of gross value added

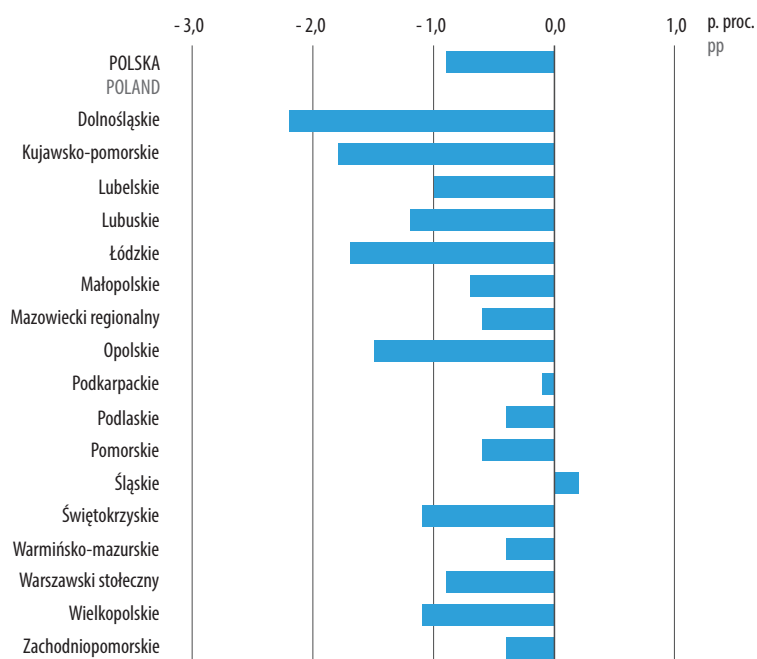
Regiony Regions	2015	2016	2017
		w % in %	
POLSKA POLAND	27,2	27,3	26,3
Śląskie	34,9	35,3	35,1
Mazowiecki regionalny	34,5	35,7	33,9
Lubuskie	35,0	35,5	33,8
Dolnośląskie	34,7	34,1	32,5
Opolskie	32,9	32,7	31,4
Podkarpackie	31,1	32,0	31,0
Łódzkie	31,6	31,3	29,9
Wielkopolskie	30,2	30,8	29,1
Kujawsko-pomorskie	29,8	29,3	28,0
Warmińsko-mazurskie	27,3	28,1	26,9
Pomorskie	27,1	28,0	26,5

W porównaniu z 2016 rokiem we wszystkich regionach odnotowano spadek udziału jednostek przemysłowych – od 0,2 p. proc. w regionie śląskim do 1,8 p. proc. w regionie mazowieckim regionalnym. W porównaniu z 2015 rokiem spadek udziału przemysłu odnotowano w 16 regionach – od 0,1 p. proc. w regionie podkarpackim do 2,2 p. proc. w regionie dolnośląskim. Natomiast wzrost udziału omawianych jednostek wystąpił w regionie śląskim (o 0,2 p. proc.).

In comparison with 2016, a decrease in the share of industry was recorded in all regions – from 0.2 pp in Śląskie to 1.8 pp in Mazowiecki regionalny. In comparison with 2015, a decrease of the share of industry was noted in 16 regions – from 0.1 pp in Podkarpackie to 2.2 pp in Dolnośląskie. Whereas an increase of discussed entities' share was noted in Śląskie region (by 0.2 pp.)

Wykres 7. Zmiany udziału przemysłu w tworzeniu wartości dodanej brutto regionów w 2017 r. w porównaniu z 2015 r.

Graph 7. Changes of share of industry in generating regions' gross value added in 2017 in comparison with 2015

W 2017 roku jednostki prowadzące działalność w zakresie **pozostałych usług** (w tym administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne) wypracowały 25,0% krajowej wartości dodanej brutto – więcej o 0,2 p. proc. niż w 2016 roku oraz o 0,1 p. proc. w porównaniu z 2015 rokiem. Największy udział pozostałych usług w 2017 roku charakteryzował region małopolski – 28,8%, a najmniejszy region mazowiecki regionalny – 19,1% (w 2015 roku od 28,4% w regionie lubelskim do 19,5% w regionie mazowieckim regionalnym).

In 2017, entities engaged in **other services** (including public administration and defence; compulsory social security) generated 25.0% of the national gross value added – that was more by 0.2 pp as compared to 2016 and by 0.1 pp more as compared to 2015. In 2017, Małopolskie region was characterized by the highest share of other services – 28.8%, while Mazowiecki regionalny region was marked by the smallest share – 19.1% (in 2015 from 28.4% in Lubelskie region to 19.5% in Mazowiecki regionalny region).

Poniższa tablica przedstawia regiony, w których udział pozostałych usług w tworzeniu wartości dodanej brutto przekraczał średnią krajową:

The regions with the shares of other services in the generation of gross value added exceeding the national average are presented in the table below:

Tablica 6. Udział pozostałych usług w tworzeniu wartości dodanej brutto

Table 6. Share of other services in the generation of gross value added

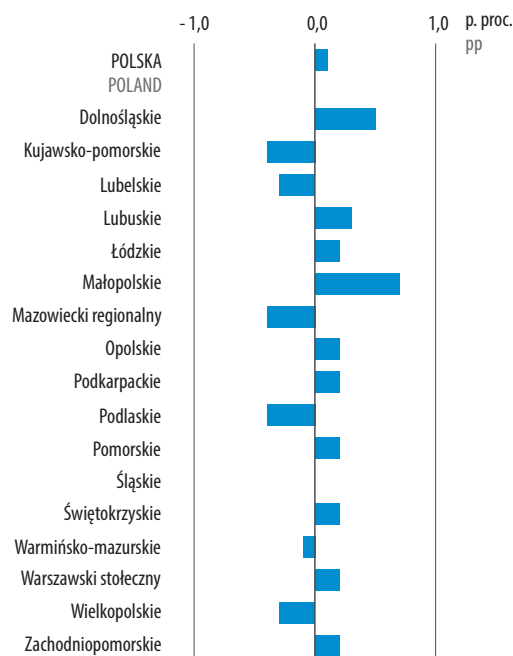
Regiony Regions	2015	2016		2017
		w %	in %	
POLSKA POLAND	24,9	24,8		25,0
Małopolskie	28,1	28,1		28,8
Lubelskie	28,4	28,3		28,1
Zachodniopomorskie	27,4	27,6		27,6
Warszawski stołeczny	27,1	26,9		27,3
Warmińsko-mazurskie	27,1	26,8		27,0
Podlaskie	26,8	26,9		26,4
Opolskie	25,3	25,4		25,5
Świętokrzyskie	25,3	25,6		25,5
Podkarpackie	25,2	25,4		25,4
Dolnośląskie	24,6	24,8		25,1

W przekroju regionów w porównaniu z 2016 rokiem w 9 regionach odnotowano wzrost udziału jednostek prowadzących działalność w zakresie pozostałych usług – od 0,1 p. proc. w regionach: łódzkim, opolskim i śląskim do 0,7 p. proc. w regionie małopolskim. W 6 regionach wystąpił spadek udziału omawianych jednostek – od 0,1 p. proc. w regionach: kujawsko-pomorskim i świętokrzyskim do 0,5 p. proc. w regionie podlaskim. Natomiast w regionach: podkarpackim i zachodniopomorskim udział tych jednostek pozostał bez zmian. W porównaniu z 2015 rokiem w 10 regionach odnotowano wzrost udziału jednostek prowadzących działalność w zakresie pozostałych usług – od 0,2 p. proc. w regionach: łódzkim, opolskim, podkarpackim, pomorskim, świętokrzyskim, warszawskim stołecznym i zachodniopomorskim do 0,7 p. proc. w regionie małopolskim. Spadek udziału tych jednostek wystąpił w 6 regionach – od 0,1 p. proc. w regionie warmińsko-mazurskim do 0,4 p. proc. w regionach: kujawsko-pomorskim, mazowieckim regionalnym i podlaskim. Natomiast w regionie śląskim ich udział nie zmienił się.

In the regions' breakdown, in comparison with 2016, an increase in the share of entities conducting activity in the field of other services was noted in 9 regions – from 0.1 pp in the following regions: Łódzkie, Opolskie and Śląskie to 0.7 pp in Małopolskie region. In 6 regions a decrease of share of discussed entities was noted – from 0.1 pp in Kujawsko-pomorskie and Świętokrzyskie regions to 0.5 pp in Podlaskie region. Whereas in Podkarpackie and Zachodniopomorskie regions their share remained unchanged. In comparison with 2015, in 10 regions an increase of shares of entities conducting activity in other services was noted – from 0.2 pp in the following regions: Łódzkie, Opolskie, Podkarpackie, Pomorskie, Świętokrzyskie, Warszawski stołeczny and Zachodniopomorskie to 0.7 pp in Małopolskie region. A decrease of these entities' share was recorded in 6 regions – from 0.1 pp in Warmińsko-mazurskie region to 0.4 pp in Kujawsko-pomorskie, Mazowiecki regionalny and Podlaskie region. Whereas in Śląskie region their share did not change.

Wykres 8. Zmiany udziału pozostałych usług w tworzeniu wartości dodanej brutto regionów w 2017 r. w porównaniu z 2015 r.

Graph 8. Changes of share of other services in generating regions' gross value added in 2017 in comparison with 2015

Jednostki prowadzące **działalność finansową i ubezpieczeniową; obsługę rynku nieruchomości** w 2017 roku wypracowały 9,1% krajowej wartości dodanej brutto – mniej o 0,2 p. proc. niż w 2016 roku oraz więcej o 0,3 p. proc. w porównaniu z 2015 rokiem. W poszczególnych regionach udział jednostek prowadzących działalność finansową i ubezpieczeniową; obsługę rynku nieruchomości w tworzeniu wartości dodanej brutto w 2017 roku kształtował się na poziomie od 6,2% w regionie mazowieckim regionalnym do 15,1% w regionie warszawskim stołecznym (w 2015 roku od 6,4% do 13,7% w tych samych regionach). W 2017 roku udział omawianych jednostek w tworzeniu wartości dodanej brutto przekraczający średnią krajową odnotowano w dwóch regionach: warszawskim stołecznym i lubelskim.

W porównaniu z 2016 rokiem w 11 regionach wystąpił spadek udziału jednostek prowadzących działalność finansową i ubezpieczeniową; obsługę rynku nieruchomości – od 0,1 p. proc. w regionie świętokrzyskim do 0,6 p. proc. w regionie pomorskim. Wzrost udziału tych jednostek wystąpił w 3 regionach – od 0,1 p. proc. w regionach: lubuskim i łódzkim do 0,2 p. proc. w regionie dolnośląskim. Natomiast w pozostałych 3 regionach: kujawsko-pomorskim, opolskim i podkarpackim ich udział nie zmienił się. W porównaniu z 2015 rokiem w 10 regionach wystąpił wzrost udziału omawianych jednostek – od 0,1 p. proc. w regionach:

In 2017, entities engaged in **financial and insurance activities; real estate activities** generated 9.1% of the national gross value added – by 0.2 pp less than in 2016 and by 0.3 pp more in comparison with 2015. In the individual regions, the share of entities acting in the field of financial and insurance activities; real estate activities in the generation of gross value added in 2017 ranged between 6.2% in Mazowiecki regionalny region and 15.1% in Warszawski stołeczny region (in 2015 from 6.4% to 13.7% in the same regions). In 2017, the share of discussed entities in the generation of gross value added exceeding national average was noted in two regions: Warszawski stołeczny and Lubelskie.

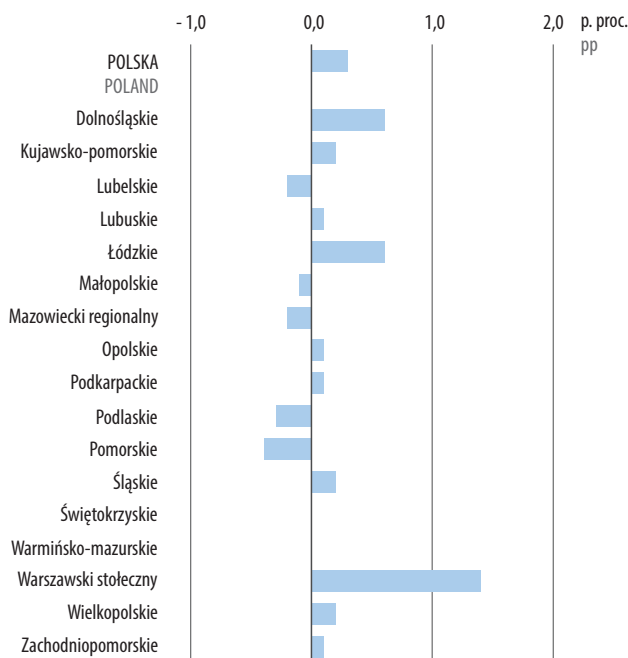
In comparison to 2016, a decrease in the share of financial and insurance activities; real estate activities entities was observed in 11 regions – from 0.1 pp in Świętokrzyskie region to 0.6 pp in Pomorskie region. Whereas in the 3 remaining regions an increase of these entities' shares was noted – from 0.1 pp in Lubuskie and Łódzkie to 0.2 pp in Dolnośląskie region. In the remaining 3 regions: Kujawsko-pomorskie, Opolskie and Podkarpackie their share did not change. Compared to 2015, in 10 regions an increase of shares of discussed entities was noted – from 0.1 pp in Lubuskie, Opolskie, Podkarpackie and

lubuskim, opolskim, podkarpackim i zachodniopomorskim do 1,4 p. proc. w regionie warszawskim stołecznym. Spadek udziału tych jednostek wystąpił w 5 regionach – od 0,1 p. proc. w regionie małopolskim do 0,4 p. proc. w regionie pomorskim. Natomiast w regionach: świętokrzyskim i warmińsko-mazurskim ich udział nie zmienił się.

Zachodniopomorskie to 1.4 pp in Warszawski stołeczny region. A decrease of these entities' shares was recorded in 5 regions – from 0.1 pp in Małopolskie region to 0.4 pp in Pomorskie region. Whereas in Świętokrzyskie and Warmińsko-mazurskie regions their share did not change.

Wykres 9. Zmiany udziału działalności finansowej i ubezpieczeniowej; obsługi rynku nieruchomości w tworzeniu wartości dodanej brutto regionów w 2017 r. w porównaniu z 2015 r.

Graph 9. Changes of share of financial and insurance activities; real estate activities in generating regions' gross value added in 2017 in comparison with 2015

Jednostki prowadzące działalność w **budownictwie** w 2017 roku wytworzyły 7,2% krajowej wartości dodanej brutto (podobnie jak w 2016 roku) oraz mniej o 0,7 p. proc. niż w 2015 roku. W przekroju regionów w 2017 roku udział jednostek budowlanych w generowaniu wartości dodanej brutto kształtował się na poziomie od 5,9% w regionie łódzkim do 8,8% w regionie małopolskim (w 2015 roku od 6,6% w regionie lubuskim do 9,8% w regionie małopolskim).

In 2017, entities active in **construction** generated 7.2% of the national gross value added (similarly as in 2016) and by 0.7 pp less compared to 2015. In the regions' breakdown in 2017, the share of units engaged in construction in the generation of gross value added ranged from 5.9% in Łódzkie region to 8.8% in Małopolskie region (in 2015 from 6.6% in Lubuskie region to 9.8% in Małopolskie region).

Regiony o udziałach jednostek budowlanych w tworzeniu wartości dodanej brutto przekraczających średnią krajową zestawiono w poniższej tablicy:

The regions with the shares of construction entities in the generation of gross value added exceeding the national average are presented as follows:

Tablica 7. Udział budownictwa w tworzeniu wartości dodanej brutto

Table 7. Share of construction in the generation of gross value added

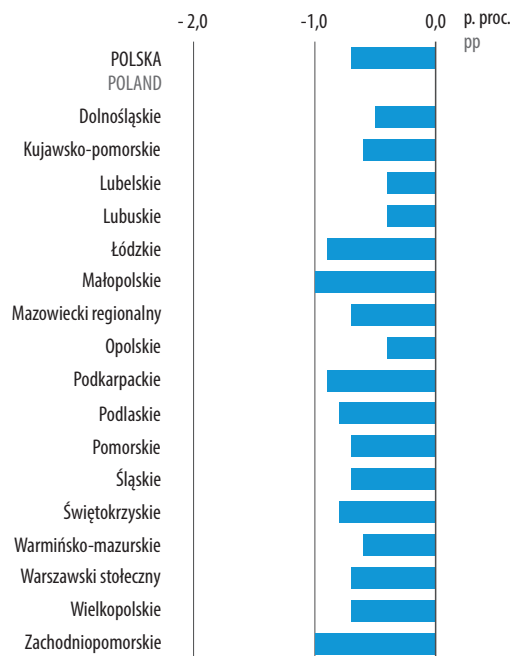
Regiony Regions	2015	2016		2017
		w %	in %	
POLSKA POLAND	7,9	7,2		7,2
Małopolskie	9,8	9,0		8,8
Zachodniopomorskie	9,7	8,8		8,7
Świętokrzyskie	9,0	8,3		8,2
Pomorskie	8,8	7,9		8,1
Opolskie	8,2	7,7		7,8
Kujawsko-pomorskie	8,0	7,4		7,4
Śląskie	8,1	7,4		7,4

W porównaniu z 2016 rokiem w 8 regionach odnotowano wzrost udziału budownictwa – od 0,1 p. proc. w regionach: dolnośląskim, lubelskim, lubuskim, mazowieckim regionalnym, opolskim i warszawskim stołecznym do 0,2 p. proc. w regionach: pomorskim i wielkopolskim. Spadek udziału omawianych jednostek wystąpił w 5 regionach – od 0,1 p. proc. w regionach: łódzkim, podkarpackim, świętokrzyskim i zachodniopomorskim do 0,2 p. proc. w regionie małopolskim. Natomiast w pozostałych 4 regionach: kujawsko-pomorskim, podlaskim, śląskim i warmińsko-mazurskim udział tych jednostek pozostał bez zmian. W porównaniu z 2015 rokiem wystąpił spadek udziału jednostek budowlanych we wszystkich regionach – od 0,4 p. proc. w regionach: lubelskim, lubuskim i opolskim do 1,0 p. proc. w regionach: małopolskim i zachodniopomorskim.

In comparison to 2016, in 8 regions an increase of construction share was recorded – from 0.1 pp in regions: Dolnośląskie, Lubelskie, Lubuskie, Mazowiecki regionalny, Opolskie and Warszawski stołeczny to 0.2 pp in regions: Pomorskie and Wielkopolskie. In 5 regions a decrease of discussed entities' share was noted – from 0.1 pp in Łódzkie, Podkarpackie, Świętokrzyskie and Zachodniopomorskie to 0.2 pp in Małopolskie region. Whereas in the remaining 4 regions: Kujawsko-pomorskie, Podlaskie, Śląskie and Warmińsko-mazurskie the share of these entities remained the same. In comparison to 2015 a decrease of construction entities' share was noted in all regions – from 0.4 pp in Lubelskie, Lubuskie and Opolskie regions to 1.0 pp in Małopolskie and Zachodniopomorskie regions.

Wykres 10. Zmiany udziału budownictwa w tworzeniu wartości dodanej brutto regionów w 2017 r. w porównaniu z 2015 r.

Graph 10. Changes of share of construction in generating regions' gross value added in 2017 in comparison with 2015

Udział **rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa** w generowaniu krajowej wartości dodanej brutto w 2017 roku wyniósł 3,1% – więcej o 0,5 p. proc. niż w 2016 roku oraz o 0,7 p. proc. w porównaniu z 2015 rokiem. W poszczególnych regionach udziały jednostek prowadzących działalność w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie były w 2017 roku znacznie zróżnicowane – od 0,7% w regionie warszawskim stołecznym do 10,5% w regionie mazowieckim regionalnym (w 2015 roku od 0,6% w regionach: śląskim i warszawskim stołecznym do 8,0% w regionie mazowieckim regionalnym).

In 2017, the share of **agriculture, forestry and fishing** in the generation of the national gross value added amounted to 3.1% – by 0.5 pp more than in 2016 and by 0.7 pp as compared to 2015. In 2017, in the individual regions, the shares of entities conducting activity in the range of agriculture, forestry and fishing were significantly differentiated – from 0.7% in Warszawski stołeczny region to 10.5% in Mazowiecki regionalny region (in 2015 from 0.6% in Śląskie and Warszawski stołeczny regions to 8.0% in Mazowiecki regionalny region).

W poniższej tabelicy zestawiono regiony, w których udział rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa w tworzeniu wartości dodanej brutto przewyższał średnią krajową:

The regions with the share of agriculture, forestry and fishing in the generation of gross value added exceeding the national average are presented in the table below:

Tablica 8. Udział rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa w tworzeniu wartości dodanej brutto

Table 8. Share of agriculture, forestry and fishing in the generation of gross value added

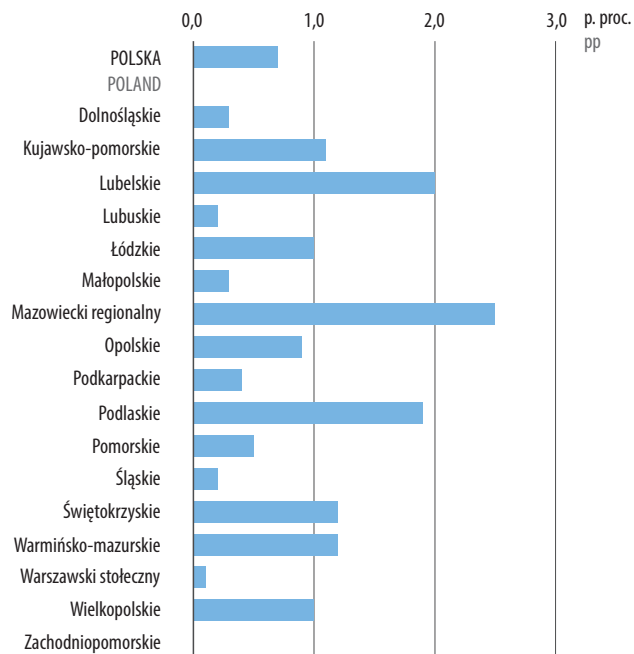
Regiony Regions	2015	2016		2017
		w %	in %	
POLSKA POLAND	2,4	2,6		3,1
Mazowiecki regionalny	8,0	8,3		10,5
Podlaskie	6,0	6,5		7,9
Warmińsko-mazurskie	5,4	5,7		6,6
Lubelskie	4,4	5,3		6,4
Świętokrzyskie	3,6	4,0		4,8
Kujawsko-pomorskie	3,4	3,8		4,5
Wielkopolskie	3,4	3,7		4,4
Łódzkie	2,9	3,3		3,9
Lubuskie	3,3	3,4		3,5
Opolskie	2,5	3,0		3,4

W porównaniu z 2016 rokiem we wszystkich regionach wystąpił wzrost udziału jednostek prowadzących działalność w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie – od 0,1 p. proc. w regionach: dolnośląskim, lubuskim, małopolskim, śląskim, warszawskim stołecznym i zachodniopomorskim do 2,2 p. proc. w regionie mazowieckim regionalnym. W porównaniu z 2015 rokiem wzrost udziału rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa wystąpił w 16 regionach – od 0,1 p. proc. w regionie warszawskim stołecznym do 2,5 p. proc. w regionie mazowieckim regionalnym. Natomiast w regionie zachodniopomorskim udział tych jednostek pozostał bez zmian.

In comparison with 2016, an increase of the share of entities conducting activity in the field of agriculture, forestry and fishing was recorded in all regions – from 0.1 pp in the following regions: Dolnośląskie, Lubuskie, Małopolskie, Śląskie, Warszawski stołeczny and Zachodniopomorskie to 2.2 pp in Mazowiecki regionalny region. In comparison with 2015, an increase of share of agriculture, forestry and fishing was observed in 16 regions – from 0.1 pp in Warszawski stołeczny to 2.5 pp in Mazowiecki regionalny. Whereas in Zachodniopomorskie region share of these entities did not change.

Wykres 11. Zmiany udziału rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa w tworzeniu wartości dodanej brutto regionów w 2017 r. w porównaniu z 2015 r.

Graph 11. Changes of share of agriculture, forestry and fishing in generating regions' gross value added in 2017 in comparison with 2015

Dochody gospodarstw domowych

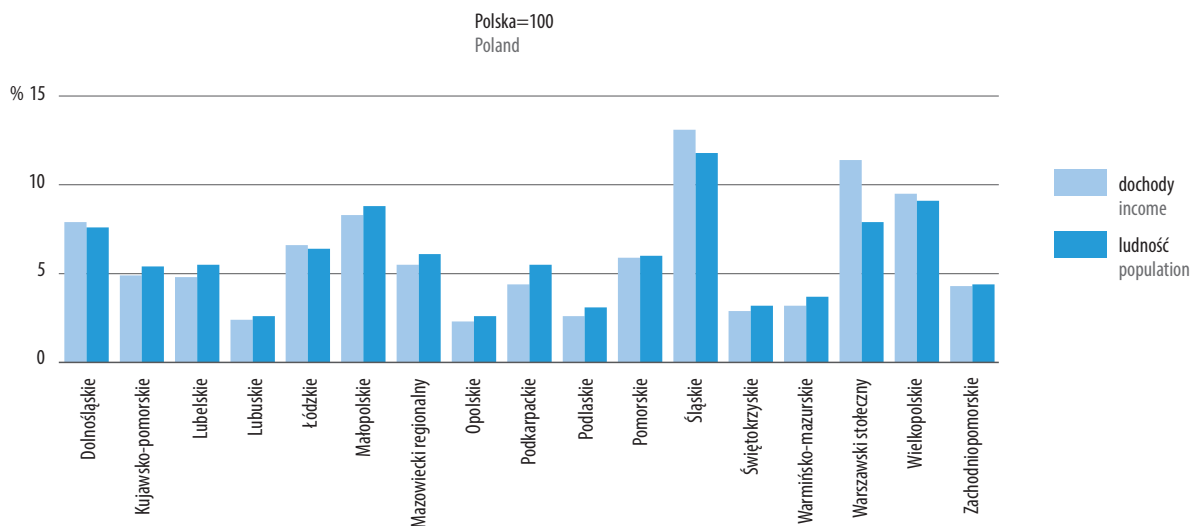
Income of households

Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych w 2017 roku wyniosły 1179975 mln zł i były wyższe w porównaniu z 2016 rokiem o 5,2% oraz w odniesieniu do 2015 roku o 10,9%. Realne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych w 2017 roku wzrosły o 3,2% w porównaniu z 2016 rokiem (w 2016 roku o 6,0% w porównaniu z 2015 rokiem). W przekroju regionów realny wzrost dochodów do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych w porównaniu z 2016 rokiem odnotowano we wszystkich regionach – od 2,1% w regionie opolskim do 4,2% w regionie mazowieckim regionalnym (w 2016 roku w porównaniu z 2015 rokiem – od 4,2% w regionie śląskim do 9,2% w regionie podlaskim).

Gross nominal disposable income in the households sector in 2017 amounted to 1179975 million PLN and went up by 5.2% in comparison with 2016 and by 10.9% compared to 2015. Gross real disposable income in the households sector in 2017 increased by 3.2% in comparison with 2016 (in 2016 by 6.0% compared to 2015). In the regions' breakdown a real growth of gross disposable income in the households sector in comparison to 2016 was noted in all regions – from 2.1% in Opolskie region to 4.2% in Mazowiecki regionalny region (in 2016 compared to 2015 – from 4.2% in Śląskie region to 9.2% in Podlaskie region).

Wykres 12. Porównanie nominalnych dochodów do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych oraz ludności w przekroju regionów w 2017 r.

Graph 12. Comparison between gross nominal disposable income in the households sector and population in regions' breakdown in 2017

W latach 2015–2017 największe udziały w dochodach do dyspozycji brutto gospodarstw domowych miały regiony: śląski i warszawski stołeczny – w 2017 roku odpowiednio 13,1% i 11,4% (w 2015 roku – 13,4% i 11,6%, w 2016 roku – 13,2% i 11,5%). Łącznie ich udział w 2017 roku wyniósł 24,5% dochodów do dyspozycji brutto gospodarstw domowych w kraju (w 2015 roku – 25,0%, w 2016 roku – 24,7%). W grupie regionów o największych udziałach w kraju pod względem wielkości dochodów do dyspozycji brutto gospodarstw domowych były także regiony: wielkopolski,

In the years 2015–2017, Śląskie and Warszawski stołeczny regions had the largest shares in the gross disposable income of households – in 2017 – 13.1% and 11.4% respectively (in 2015 – 13.4% and 11.6%, in 2016 – 13.2% and 11.5%). In 2017, their share jointly amounted to 24.5% of the national value of gross disposable income of households (in 2015 – 25.0%, in 2016 – 24.7%). In the group of regions with the largest shares as regards scale of gross disposable income of households, there were also the following regions: Wielkopolskie, Małopolskie and Dolnośląskie.

małopolski i dolnośląski. W 2017 roku wymienione pięć regionów uzyskało razem – 50,2% krajowej wielkości dochodów do dyspozycji brutto gospodarstw domowych (w 2015 roku – 50,6%, w 2016 roku – 50,4%), skupiając na swoim terenie – podobnie jak w 2016 roku – 45,1% ludności kraju (w 2015 roku – 45,0%).

W omawianym okresie stała była również grupa regionów o najniższych udziałach (poniżej 4%) w dochodach do dyspozycji brutto gospodarstw domowych w kraju – były to regiony: lubuski, opolski, podlaski, świętokrzyski i warmińsko-mazurski. Ich łączny udział w 2017 roku wyniósł – podobnie jak w 2016 roku – 13,4% krajowej wielkości dochodów do dyspozycji brutto gospodarstw domowych (w 2015 roku – 13,2%). Na terenie tych regionów w 2017 roku mieszkało – podobnie jak w 2016 roku – 15,3% ludności kraju (w 2015 roku – 15,4%).

Podstawowym elementem kształtującym dochody do dyspozycji brutto gospodarstw domowych są dochody pierwotne brutto. Ich udział w dochodach do dyspozycji brutto gospodarstw domowych (łącznie z podatkami od dochodów i majątku oraz składkami na ubezpieczenia społeczne) w kraju w 2017 roku wyniósł 80,0% (w 2015 roku – 80,4%, a w 2016 roku – 79,8%). W poszczególnych regionach w 2017 roku udziały te kształtowały się na poziomie od 76,6% w regionie śląskim do 85,2% w regionie warszawskim stołecznym (w 2015 roku – od 76,9% do 85,1%, a w 2016 roku – od 76,3% do 85,0% w tych samych regionach). Udziały powyżej przeciętnej odnotowano – oprócz regionu warszawskiego stołecznego – także w regionach: dolnośląskim, mazowieckim regionalnym, pomorskim i wielkopolskim (odpowiednio 80,8%, 81,8%, 80,5% i 81,8%).

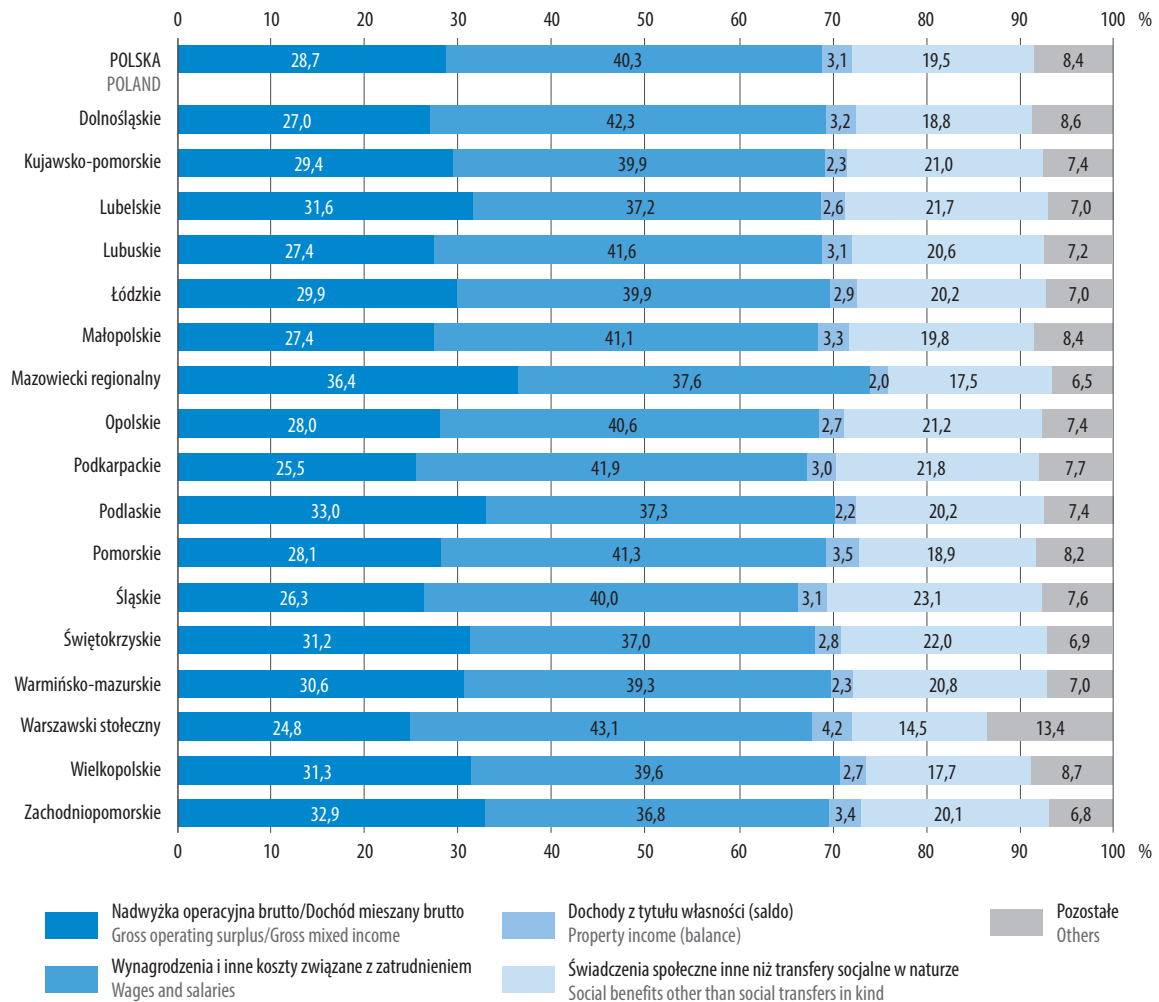
Jointly, above-mentioned five regions in 2017 achieved 50.2% of the national value of gross disposable income of households (in 2015 – 50.6%, and in 2016 – 50.4%), concentrating 45.1% of the country's population within their territories – similarly as in 2016 (in 2015 – 45.0%).

In the period under discussion, the group of regions with the smallest shares in the national value of gross disposable income of households (below 4%) was also constant – there were the following regions: Lubuskie, Opolskie, Podlaskie, Świętokrzyskie and Warmińsko-Mazurskie. Their total share in 2017 amounted to 13.4% of the national value of gross disposable income of households – similarly as in 2016 (in 2015 – 13.2%). In 2017 – similarly as in 2016 – 15.3% of the country's population lived on the territory of above-mentioned regions (in 2015 – 15.4%).

Gross primary income is a main component creating gross disposable income of households. Their share in gross disposable income of households (jointly with current taxes on income, wealth, etc. as well as social contributions) in 2017 amounted to 80.0% at the national level (in 2015 – 80.4%, and in 2016 – 79.8%). The shares in the individual regions in 2017 varied between 76.6% in Śląskie region to 85.2% in the Warszawski stołeczny region (in 2015 – from 76.9% to 85.1% and in 2016 – from 76.3% to 85.0% in the same regions). Apart from Warszawski stołeczny region, the shares above the national average were also recorded in the following regions: Dolnośląskie, Mazowiecki regionalny, Pomorskie and Wielkopolskie (80.8%, 81.8%, 80.5% and 81.8% respectively).

Wykres 13. Struktura nominalnych dochodów do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych według regionów w 2017 r.

Graph 13. Structure of gross nominal disposable income in the households sector by regions in 2017

Relacja wynagrodzeń i innych dochodów związanych z pracą najemną (łącznie ze składkami na ubezpieczenia społeczne płaconymi przez pracowników) do dochodów do dyspozycji brutto gospodarstw domowych (łącznie z podatkami od dochodów i majątku oraz składkami na ubezpieczenie społeczne) w 2017 roku w kraju wyniosła 40,3% (w 2015 roku – podobnie jak w 2016 roku – 39,9%). W przekroju regionów relacja ta kształtowała się na poziomie od 36,8% w regionie zachodniopomorskim do 43,1% w regionie warszawskim stołecznym (w 2015 roku – od 36,1% do 42,8%, a w 2016 roku – od 36,1% do 42,9%, w tych samych regionach).

In 2017, relation of wages and salaries as well as other income connected with hired work (jointly with employees' social contributions) to gross disposable income of households (jointly with current taxes on income, wealth, etc. as well as social contributions) amounted to 40.3% at the national level (in 2015 – similarly as in 2016 – 39.9%). In the regional breakdown, this relation ranged from 36.8% in Zachodniopomorskie region to 43.1% in Warszawski stołeczny region (in 2015 – from 36.1% to 42.8% and in 2016 – from 36.1% to 42.9% in the same regions).

Znaczącym składnikiem dochodów do dyspozycji brutto gospodarstw domowych są świadczenia społeczne inne niż transfery socjalne w naturze (świadczenia z ubezpieczeń społecznych pieniężne, pozostałe świadczenia z ubezpieczeń społecznych oraz świadczenia z pomocy społecznej pieniężne). Udział świadczeń społecznych w dochodach do dyspozycji brutto gospodarstw domowych (łącznie z podatkami od dochodów i majątku oraz składkami na ubezpieczenie społeczne) w 2017 roku w kraju wyniósł – podobnie jak w 2016 roku – 19,5% (w 2015 roku – 18,6%). W poszczególnych regionach udział ten wyniósł od 14,5% w regionie warszawskim stołecznym do 23,1% w regionie śląskim (w 2015 roku – od 14,2% do 22,3%, a w 2016 roku – od 14,6% do 23,2%, w tych samych regionach).

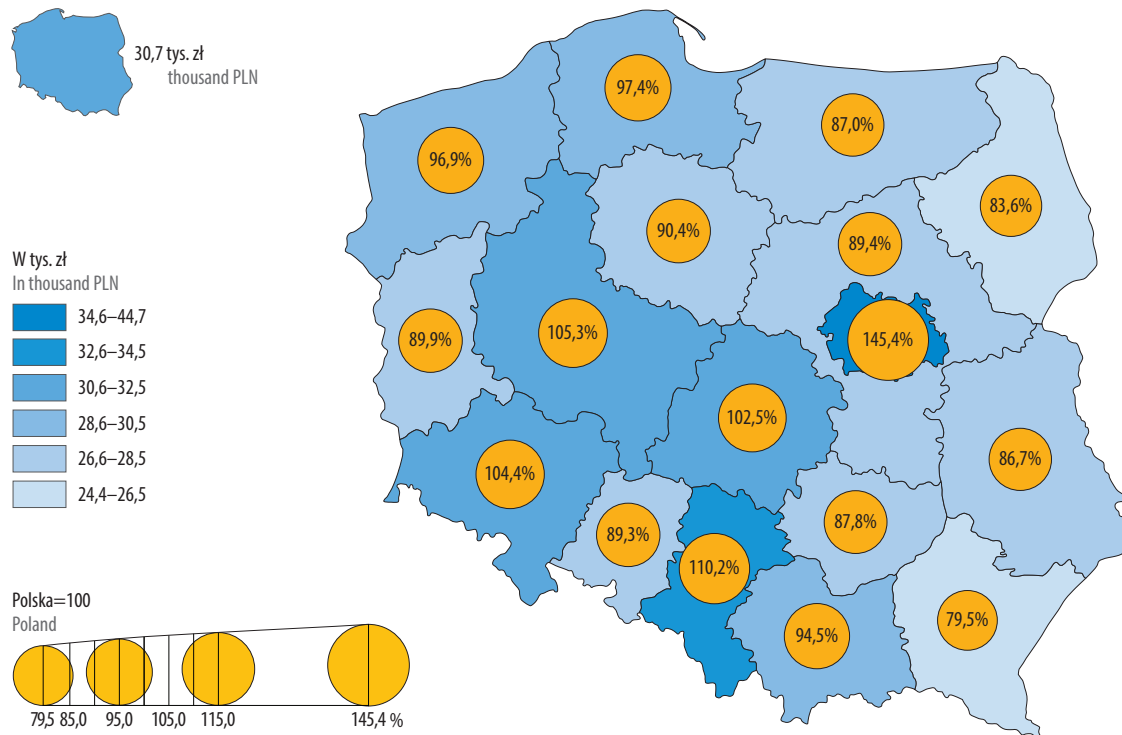
Nominalne dochody do dyspozycji brutto gospodarstw domowych na 1 mieszkańca w 2017 roku w kraju wyniosły 30711 zł – w porównaniu z 2016 rokiem wzrosły o 5,2%, a z 2015 rokiem o 11,0%. W ujęciu realnym dochody do dyspozycji brutto gospodarstw domowych na 1 mieszkańca w 2017 roku były wyższe w porównaniu z 2016 rokiem o 3,2% (w 2016 roku o 6,1% wyższe niż w 2015 roku). W porównaniu z 2016 rokiem we wszystkich regionach realne dochody do dyspozycji brutto gospodarstw domowych na 1 mieszkańca były wyższe – od 2,0% w regionie warszawskim stołecznym do 4,4% w regionie mazowieckim regionalnym. W 2016 roku w porównaniu z 2015 rokiem wzrost realnych dochodów do dyspozycji brutto gospodarstw domowych na 1 mieszkańca odnotowano również we wszystkich regionach – od 3,7% w regionie warszawskim stołecznym do 9,5% w regionie podlaskim.

Social benefits other than social transfers in kind (social security benefits in cash, other social insurance benefits and social assistance benefits in cash) are significant element of gross disposable income of households. The share of social benefits in gross disposable income of households (jointly with current taxes on income, wealth, etc. as well social contributions) in 2017 amounted to 19.5% at the national level, similarly as in 2016 (in 2015 – 18.6%). In the individual regions this share varied from 14.5% in Warszawski stołeczny region to 23.1% in Śląskie region (in 2015 – from 14.2% to 22.3%, and in 2016 – from 14.6% to 23.2% in the same regions).

In 2017, **gross nominal disposable income of households per capita** in Poland amounted to 30711 PLN – in comparison with 2016 went up by 5.2%, and in comparison with 2015 went up by 11.0%. In real terms gross disposable income of households per capita in 2017 increased by 3.2% compared to 2016 (in 2016 by 6.1% higher than in 2015). In comparison with 2016, in all regions real gross disposable income of households per capita were higher – from 2.0% in Warszawski stołeczny region to 4.4% in Mazowiecki regionalny region. In 2016, compared to 2015, growth of real disposable income of households per capita was also observed in all regions – from 3.7% in Warszawski stołeczny region to 9.5% in Podlaskie region.

Mapa 4. Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych na 1 mieszkańca według regionów w 2017 r. (w tys. zł, Polska=100)

Map 4. Gross nominal disposable income in the households sector per capita by regions in 2017 (in thousand PLN, Poland=100)

W latach 2015–2017 poziom nominalnych dochodów do dyspozycji brutto gospodarstw domowych na 1 mieszkańca w poszczególnych regionach był znacznie zróżnicowany. Najwyższe dochody do dyspozycji brutto na 1 mieszkańca osiągnęli członkowie gospodarstw domowych w regionie warszawskim stołecznym – w 2017 roku wyniosły one 44665 zł i stanowiły 145,4% przeciętnych dochodów mieszkańca kraju (w 2015 roku – 150,3%, a w 2016 roku – 147,4%). W 2017 roku poziom dochodów do dyspozycji brutto gospodarstw domowych na 1 mieszkańca powyżej średniej krajowej, oprócz regionu warszawskiego stołecznego, uzyskali również mieszkańcy regionów: śląskiego – 110,2% (w 2015 roku – 112,8%, a w 2016 roku – 110,8%), wielkopolskiego – 105,3% (w 2015 roku – 104,3%, a w 2016 roku – 104,8%), dolnośląskiego – 104,4% (w 2015 roku – 104,9%, a w 2016 roku – 104,5%) oraz łódzkiego – 102,5% (w 2015 roku – 101,6%, a w 2016 roku – 101,9%).

In the years 2015–2017, the level of gross nominal disposable income of households per capita in the individual regions was highly varied. The highest level of gross disposable income per capita was obtained by households' members of Warszawski stołeczny region – in 2017 it amounted to 44665 PLN and represented 145.4% of the national average income per capita (in 2015 – 150.3% and in 2016 – 147.4%). In 2017, apart from Warszawski stołeczny region, the level of gross disposable income of households per capita above the national average was also achieved by inhabitants of the following regions: Śląskie – 110.2% (in 2015 – 112.8%, and in 2016 – 110.8%), Wielkopolskie – 105.3% (104.3% in 2015, and in 2016 – 104.8%), Dolnośląskie – 104.4% (in 2015 – 104.9%, and in 2016 – 104.5%) and Łódzkie – 102.5% (in 2015 – 101.6% and in 2016 – 101.9%).

Najniższy poziom nominalnych dochodów do dyspozycji brutto gospodarstw domowych na 1 mieszkańca w latach 2015–2017 odnotowano w regionie podkarpackim – w 2017 roku 24416 zł, stanowiący 79,5% średniej krajowej (w 2015 roku – 78,6%, a w 2016 roku – 79,2%). Oprócz regionu podkarpackiego, niski poziom tego miernika – poniżej 85% średniej krajowej – odnotowano również w regionie podlaskim – 83,6% średniej krajowej (w 2015 roku – 81,6%, a w 2016 roku – 83,8%).

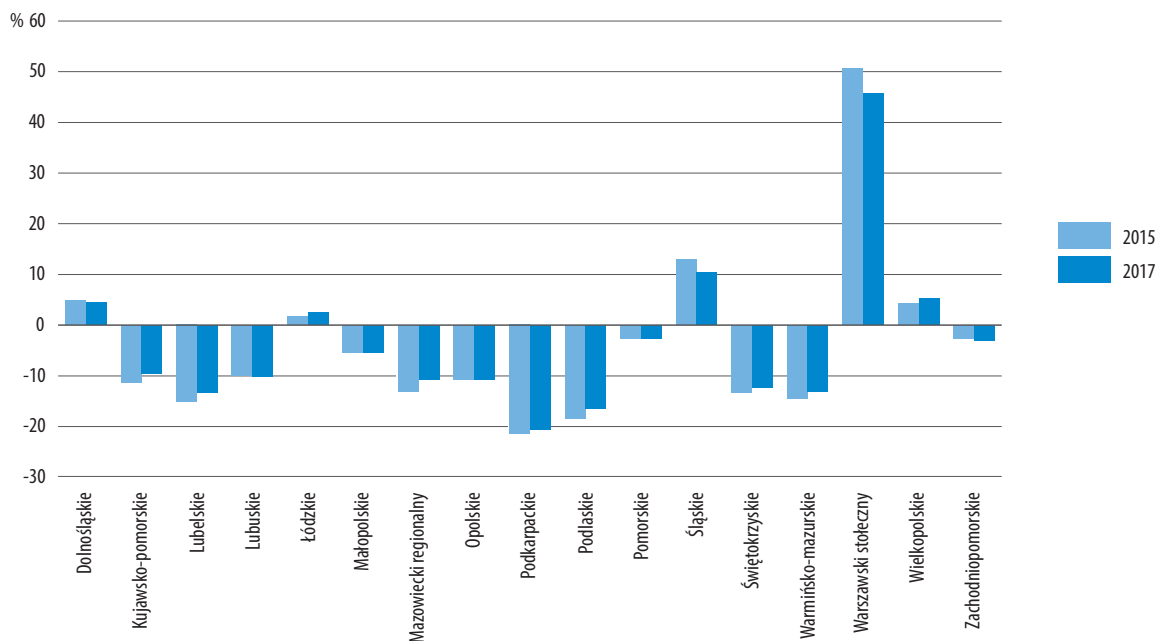
W pozostałych 10 regionach nominalne dochody do dyspozycji brutto gospodarstw domowych na 1 mieszkańca kształtowały się w 2017 roku na poziomie od 86,7% średniej krajowej w regionie lubelskim do 97,4% średniej krajowej w regionie pomorskim (w 2015 roku od 84,9% w regionie lubelskim do 97,4% w regionie zachodniopomorskim, a w 2016 roku od 86,7% do 97,5%, w tych samych regionach).

In the years 2015–2017, the lowest level of gross nominal disposable income of households per capita was noted in Podkarpackie region – in 2017 – 24416 PLN, constituting 79.5% of the national average (in 2015 – 78.6%, and in 2016 – 79.2%). Apart from Podkarpackie region, the low level of the indicator – below 85% of the national average – was also recorded in Podlaskie region – 83.6% of the national average (in 2015 – 81.6%, and in 2016 – 83.8%).

In 2017, gross nominal disposable income of households per capita in the 10 remaining regions ranged from 86.7% of the national average in Lubelskie region to 97.4% of the national average in Pomorskie region (in 2015 from 84.9% in Lubelskie region to 97.4% in Zachodniopomorskie region, and in 2016 from 86.7% to 97.5% in the same regions).

Wykres 14. Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych na 1 mieszkańca według regionów – odchylenia względne od przeciętnej wartości w kraju

Graph 14. Gross nominal disposable income in the households sector per capita by regions – relative deviations from the national average value

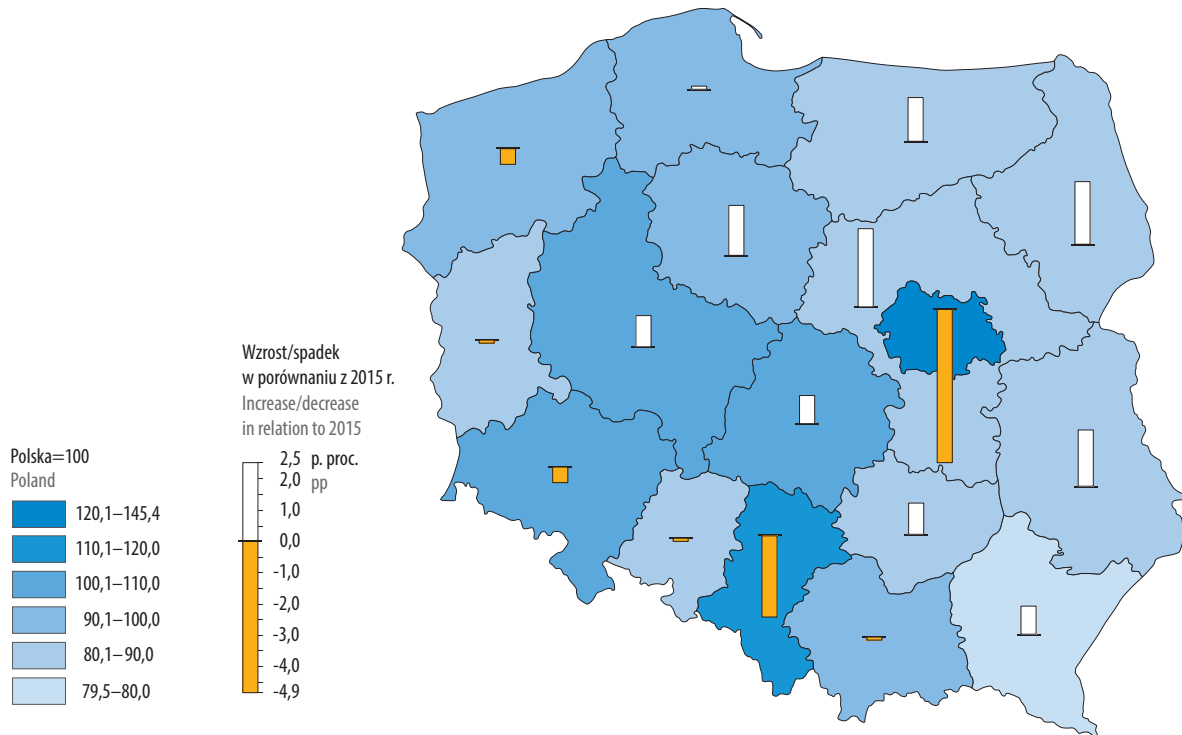

Przeciętne dochody do dyspozycji brutto na 1 mieszkańca regionu podkarpackiego w 2017 roku stanowiły 54,7% dochodów mieszkańca regionu warszawskiego stołecznego (w 2015 roku – 52,3%, a w 2016 roku – 53,7%).

In 2017, average gross disposable income per capita falling to Podkarpackie region constituted 54.7% of income of inhabitant of Warszawski stołeczny region (in 2015 – 52.3%, and in 2016 – 53.7%).

Mapa 5. Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych na 1 mieszkańca według regionów w 2017 r. (Polska=100, wzrost/spadek w porównaniu z 2015 r.)

Map 5. Gross nominal disposable income in the households sector per capita by regions in 2017 (Poland=100, increase/decrease in relation to 2015)

Uwagi metodyczne

Uwagi ogólne

Prezentowane w publikacji kategorie makroekonomiczne obliczane w rachunkach regionalnych opracowano zgodnie z zasadami „Europejskiego Systemu Rachunków 2010 (ESA 2010)”, wprowadzonego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 549/2013 z dnia 21 maja 2013 r. w sprawie europejskiego systemu rachunków narodowych i regionalnych w Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE L 174 z 26 czerwca 2013 r., z późniejszymi zmianami).

W systemie rachunków regionalnych dla każdego regionu zestawiane są: rachunek produkcji i rachunek tworzenia dochodów według sektorów instytucjonalnych i rodzajów działalności oraz rachunek podziału pierwotnego dochodów i rachunek podziału wtórnego dochodów w sektorze gospodarstw domowych. Dla podregionów obliczane są: produkt krajowy brutto (PKB) i wartość dodana brutto (WDB) według grup rodzajów działalności.

Dane z rachunków regionalnych za lata 2015–2017 prezentowane w niniejszej publikacji zostały zmienione w stosunku do wcześniej opublikowanych w ślad za rewizją w rocznych rachunkach narodowych. Zmiany wynikają z wytycznych zawartych w najnowszym Podręczniku Deficytu i Długu Sektora Instytucji Rządowych i Samorządowych (MGDD, edycja 2019), dotyczących traktowania składek podlegających zwrotowi. Ponadto do sektora instytucji rządowych i samorządowych przeklasyfikowane zostały jednostki z sektora przedsiębiorstw niefinansowych, sektora instytucji finansowych oraz sektora instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych, które zgodnie z ESA 2010 spełniają kryteria zaliczania do tego sektora. Zmienione zostały również dane o dochodach w sektorze gospodarstw domowych z tytułu włączenia danych o wynagrodzeniach pracowników instytucji ekstraterytorialnych.

Zrewidowane dane z rachunków narodowych, do których zostały zbilansowane dane z rachunków regionalnych prezentowane w niniejszej publikacji, wraz z opisem wprowadzonych zmian, zostały zawarte w informacji sygnałnej „Informacja Głównego Urzędu Statystycznego w sprawie skorygowanego szacunku produktu krajowego brutto za 2018 rok” z dnia 4 października 2019 r., dostępnej na stronie <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rachunki-narodowe/roczne-rachunki-narodowe/informacja-glownego-urzedu-statystycznego-w-sprawie-skorygowanego-szacunku-pkb-za-2018-rok,9,5.html>.

Zgodnie z polityką rewizji danych statystycznych, dane z rachunków regionalnych zawarte w niniejszej publikacji będą podlegały weryfikacji z powodu rewizji w rocznych rachunkach narodowych, dokonywanych m.in. stosownie do standardowej procedury dotyczącej nadmiernego deficytu (tzw. notyfikacja fiskalna).

Methodological notes

General notes

Macroeconomic categories calculated in the regional accounts, presented in the publication, were compiled according to the principles of the “European System of Accounts 2010 (the ESA 2010)”, introduced by Regulation (EU) No 549/2013 of the European Parliament and of the Council of 21 May 2013 on the European system of national and regional accounts in the European Union (Official Journal of the EU L 174, 26 June 2013, with later amendments).

The following accounts are compiled in the regional accounts system for each region: the production account and the generation of income account by institutional sectors and kind of activity as well as the allocation of primary income account and the secondary distribution of income account in the households sector. The following categories are calculated for subregions: gross domestic product (GDP) and gross value added (GVA) by kind-of-activity groups.

Data from regional accounts for the years 2015–2017, presented in this publication, were changed in relation to those previously published, following revision in annual national accounts. The changes result from guidelines included in the latest edition of the “Manual on Government Deficit and Debt” (MGDD, 2019 edition), concerning the treatment of refundable contributions. Moreover, units were reclassified into the general government sector from the non-financial corporations sector, the financial corporations sector and the non-profit institutions serving households sector, which according to the ESA 2010 meet the criteria for classifying into this sector. Data on income in the households sector were also changed due to inclusion of data on wages and salaries of extraterritorial institutions’ employees.

Revised data from national accounts, to which presented in this publication data from regional accounts were balanced, with description of introduced changes, were included in the Statistics Poland news release “Revised estimate of gross domestic product for the year 2018” of 4 October 2019, available at website <https://stat.gov.pl/en/topics/national-accounts/annual-national-accounts/revised-estimate-of-gross-domestic-product-for-the-year-2018,7,5.html>.

According to the statistical data revision policy, regional accounts data included in this publication will be subject to review due to revisions in annual national accounts, made – among others – under the standard excessive deficit procedure (the so-called fiscal notification).

Dane prezentowane w niniejszej publikacji uwzględniają szacunek szarej gospodarki oraz działalności nielegalnej. **Szara gospodarka** obejmuje legalną produkcję ukrytą szacowaną dla:

- zarejestrowanych podmiotów gospodarczych sektora prywatnego z liczbą pracujących do 9 osób (niezależnie od formy prawnej) oraz z liczbą pracujących od 10 do 49 osób (bez spółdzielni),
- osób fizycznych z tytułu wykonywania pracy nierejestrowanej, głównie w działalności usługowej (w tym osób świadczących usługi seksualne).

Szacunek **szarej gospodarki** dotyczy:

- zaniżania efektów działalności przez podmioty gospodarcze zarejestrowane,
- uchylania się od płacenia podatku od towarów i usług (tzw. VAT fraud),
- działalności gospodarczej nierejestrowanej, prowadzonej na własny rachunek.

W ramach **działalności nielegalnej** ujęto szacunki dotyczące działalności osób czerpiących korzyści z tytułu świadczenia usług seksualnych przez inne osoby, produkcji i handlu narkotykami oraz przemytu papierosów.

W obliczeniach dynamiki wolumenu produktu krajowego brutto jako ceny stałe przyjęto ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany.

Podstawą obliczeń produktu krajowego brutto w cenach stałych są dane dla kategorii rachunku produkcji i rachunku tworzenia dochodów w cenach bieżących według regionów. Obliczenia prowadzone są oddzielnie dla pięciu krajowych sektorów instytucjonalnych. Stosowana jest metoda podwójnej deflacji (z wyjątkiem sektora instytucji rządowych i samorządowych oraz sektora instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych) – przeliczane są na ceny stałe poszczególne elementy produkcji globalnej oraz zużycia pośredniego, a wartość dodana brutto jest obliczana jako różnica między produkcją globalną i zużyciem pośrednim. W przypadku sektora instytucji rządowych i samorządowych na ceny stałe przeliczane są poszczególne elementy wartości dodanej brutto, tj. koszty związane z zatrudnieniem, pozostałe podatki związane z produkcją, amortyzacja środków trwałych oraz nadwyżka operacyjna netto, a wartość dodana brutto jest obliczana jako suma przeliczonych elementów. Natomiast w sektorze instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych na ceny stałe przeliczana jest bezpośrednio wartość dodana brutto. Do przeliczeń wykorzystywane są wskaźniki cen obliczone na poziomie regionów (m.in. wskaźniki cen bazowych produkcji sprzedanej przemysłu według sekcji i działów Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007, wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych według

Data presented in this publication include the estimation of hidden economy as well as illegal activities. **Hidden economy** covers the legal concealed production estimated for:

- registered economic entities of private sector employing up to 9 persons (irrespective of the legal form) as well as employing from 10 to 49 persons (excluding cooperatives),
- natural persons engaged in non-registered work, primarily within the service activity (including persons providing sexual services).

The estimation of **hidden economy** concerns:

- lowered effects of activities by registered economic units,
- value added tax evasion (VAT fraud),
- non-registered economic activity conducted on own account.

Within **illegal activities** there were included estimations concerning activity of persons deriving profits from exploiting sexual services, production and trafficking in narcotics and smuggling of cigarettes.

Current prices from the year preceding the reference year were adopted as constant prices in the calculations of gross domestic product volume indices.

Data for categories of the production account and the generation of income account at current prices by regions are the basis for calculations of gross domestic product at constant prices. Calculations are conducted separately for five institutional sectors. Method of double deflation is applied (excluding the general government sector and the non-profit institutions serving households sector) – particular elements of gross output and intermediate consumption are recalculated into constant prices, gross value added is calculated as a difference between gross output and intermediate consumption. In case of the general government sector separate elements of gross value added, i.e., compensation of employees, other taxes on production, consumption of fixed capital as well as net operating surplus are calculated at constant prices whereas gross value added is calculated as a sum of recalculated elements. In the non-profit institutions serving households sector gross value added is directly recalculated to constant prices. For recalculation price indices calculated at the regions' level (including basis price indices of sold production of industry by sections and divisions of the Polish Classification of Activities – PKD 2007, price indices of consumer goods and services by groups of the European Classification of Individual Consumption according to Purpose – ECOICOP) or price indices available at the national level (including producers

grup Europejskiej Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu – ECOICOP) lub wskaźniki cen dostępne na poziomie kraju (m.in. wskaźniki cen producentów wyrobów przemysłowych według działów Polskiej Klasyfikacji Wyrobów i Usług – PKWiU 2008, wskaźnik cen skupu produkcji rolniczej).

Dynamikę realnych dochodów do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych w przekroju regionów obliczono metodą uproszczoną przy zastosowaniu wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych według regionów.

Dane dotyczące PKB na 1 mieszkańca wyrażone we wspólnej umownej walucie – standardzie siły nabywczej (PPS⁹) za 2017 rok, opracowane przez Urząd Statystyczny Unii Europejskiej (EUROSTAT), wykorzystane do porównania regionów NUTS 2 krajów UE, dla niektórych regionów krajów UE mają charakter wstępny lub szacunkowy.

Grupowanie danych z rachunków regionalnych w przekroju regionów i podregionów w podziale na rodzaje działalności według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) zostało dokonane metodą jednostek lokalnych rodzaju działalności, tj. zgodnie z siedzibą i podstawowym rodzajem działalności jednostki lokalnej przedsiębiorstwa.

Do przeliczeń określonych kategorii makroekonomicznych na 1 mieszkańca przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 30 VI, a do przeliczeń na 1 pracującego – przeciętną w roku liczbę pracujących.

Dane na 1 mieszkańca za lata 2015–2017 obliczono na podstawie liczby ludności uwzględniającej wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011.

Dane według rodzajów działalności zostały obliczone zgodnie z **Polską Klasyfikacją Działalności – PKD 2007**, opracowaną na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczych we Wspólnocie – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. Dane w niniejszej publikacji zostały zaprezentowane według następujących grup rodzajów działalności obejmujących kilka sekcji PKD 2007:

- rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo – sekcja: „Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo”,
- przemysł – sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych”, „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”,
- budownictwo – sekcja „Budownictwo”,
- handel; naprawa pojazdów samochodowych; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastro-

price indices of industrial products by divisions of the Polish Classification of Products and Services – PKWiU 2008, price index of agricultural products procurement) are applied.

Indices of gross real disposable income in the households sector by regions are calculated applying simplified method using price indices of consumer goods and services by regions.

Data concerning GDP per capita expressed in the common conventional currency – purchasing power standards (PPS⁹) for 2017, published by Statistical Office of the European Union (EUROSTAT) and used for comparison NUTS 2 regions of the European Union, are preliminary data or estimates for certain regions of EU.

Grouping regional accounts data by regions and subregions according to kind of activity of the Polish Classification of Activities (PKD 2007) was accomplished applying the local kind-of-activity unit method, i.e. in accordance with the place of residence and main kind of activity of the local unit of the enterprise.

When computing particular macroeconomic categories per capita, the population as of 30 VI was adopted, whereas computing per employed person – annual average number of employed persons was applied.

Data per capita for the years 2015–2017 were calculated on the basis of number of population, based on the results of the Population and Housing Census 2011.

Data by kind of activity were calculated in accordance with the **Polish Classification of Activities – PKD 2007**, compiled on the basis of the Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. Data in this publication are presented according to the following kind-of-activity groups, covering a few sections of the PKD 2007:

- agriculture, forestry and fishing – section: “Agriculture, forestry and fishing”,
- industry – sections: “Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply”, “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”,
- construction – section “Construction”,
- trade; repair of motor vehicles; transportation and storage; accommodation and catering; information

⁹ Patrz uwagi metodyczne – podstawowe pojęcia na str. 51.

⁹ See methodological notes – basic concepts on page 51.

nia; informacja i komunikacja – sekcje: „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”, „Transport i gospodarka magazynowa”, „Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi”, „Informacja i komunikacja”,

- działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości – sekcje: „Działalność finansowa i ubezpieczeniowa”, „Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości”,
- pozostałe usługi – sekcje: „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna”, „Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca”, „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”, „Edukacja”, „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna”, „Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją”, „Pozostała działalność usługowa”, „Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby”.

Unia Europejska (UE28) obejmuje kraje: Austrię, Belgię, Bułgarię, Chorwację, Cypr, Czechy, Danię, Estonię, Finlandię, Francję, Grecję, Hiszpanię, Holandię, Irlandię, Litwę, Luksemburg, Łotwę, Malte, Niemcy, Polskę, Portugalię, Rumunię, Słowację, Słowenię, Szwecję, Węgry, Wielką Brytanię i Włochy.

Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

Wskaźniki jednopodstawowe obliczono metodą nawiązania łańcuchowego.

W tablicach mogą wystąpić drobne rozbieżności w sumowaniu danych (wyrażonych w liczbach bezwzględnych i względnych) na ogółem wynikające z automatycznych zaokrągleń.

Klasyfikacja NUTS 2016

Dane dotyczące regionalnego produktu krajowego brutto i jego elementów zostały opracowane zgodnie z obowiązującym od 1 stycznia 2018 r. podziałem statystycznym Polski na jednostki NUTS, wprowadzonym rozporządzeniem Komisji (UE) 2016/2066 z dnia 21 listopada 2016 r. zmieniającym załączniki do rozporządzenia (WE) nr 1059/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ustalenia wspólnej klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS) (Dz. Urz. UE L 322 z 29 listopada 2016 r.).

and communication – sections: “Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles”, “Transportation and storage”, “Accommodation and food service activities”, “Information and communication”,

- financial and insurance activities; real estate activities – sections: “Financial and insurance activities”, “Real estate activities”,
- other services – sections: “Professional, scientific and technical activities”, “Administrative and support service activities”, “Public administration and defence; compulsory social security”, “Education”, “Human health and social work activities”, “Arts, entertainment and recreation”, “Other service activities”, “Activities of households as employers; undifferentiated goods- and services-producing activities of households for own use”.

The European Union (EU28) includes the countries: Austria, Belgium, Bulgaria, Croatia, Cyprus, Czechia, Denmark, Estonia, Finland, France, Greece, Spain, Netherlands, Ireland, Lithuania, Luxembourg, Latvia, Malta, Germany, Poland, Portugal, Romania, Slovakia, Slovenia, Sweden, Hungary, United Kingdom and Italy.

Relative numbers (indices, percentages) were calculated on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in the tables.

Single-base price indices were calculated applying chain-link methodology.

There is a possibility of some discrepancies in the addition of data for total items in the tables (expressed in absolute as well as relative numbers) due to the electronic method of data processing.

NUTS 2016 classification

Data on regional gross domestic product and its elements were compiled in accordance with the statistical division of Poland into NUTS units, valid from 1 January 2018 and introduced by Commission Regulation (EU) 2016/2066 of 21 November 2016 amending the annexes to Regulation (EC) No 1059/2003 of the European Parliament and of the Council on the establishment of a common classification of territorial units for statistics (NUTS) (Official Journal of the EU L 322, 29 November 2016).

Od 1 stycznia 2018 roku w Polsce funkcjonuje 97 jednostek NUTS:

- NUTS 1 – makroregiony (grupujące województwa lub ich części) – 7 jednostek,
- NUTS 2 – regiony (województwa lub ich części) – 17 jednostek,
- NUTS 3 – podregiony (grupujące powiaty) – 73 jednostki.

W wyniku zmian w klasyfikacji NUTS 2016 podział administracyjny poziomu wojewódzkiego przestał odpowiadać podziałowi statystycznemu na poziomie NUTS 2. Jednocześnie zmienione zostały nazwy jednostek poziomu NUTS 2 – z „województwa” na „regiony”.

Zmiany zostały wprowadzone na wszystkich poziomach klasyfikacji NUTS. Na poziomie NUTS 2 województwo mazowieckie, stanowiące dotychczas jedną jednostkę statystyczną tego poziomu, zostało podzielone na dwie jednostki statystyczne:

- region Warszawski stołeczny – obejmujący m. st. Warszawa wraz z dziewięcioma powiatami: grodziskim, legionowskim, mińskim, nowodworskim, otwockim, piaseczyńskim, pruszkowskim, warszawskim zachodnim i wołomińskim,
- region Mazowiecki regionalny – obejmujący pozostałą część województwa mazowieckiego.

From 1st January 2018, in Poland there are 97 NUTS units:

- NUTS 1 – macroregions (grouping voivodships or their parts) – 7 units,
- NUTS 2 – regions (voivodships or their parts) – 17 units,
- NUTS 3 – subregions (grouping poviats) – 73 units.

As a result of changes in the NUTS 2016 classification, the administrative division of voivodship level no longer correspond to the statistical division at the NUTS 2 level. At the same time, the names of NUTS 2 level units were changed from “voivodships” into “regions”.

Changes were introduced at all levels of the NUTS classification. At the NUTS 2 level, Mazowieckie voivodship, constituting so far one statistical unit of this level, was divided into two statistical units:

- Warszawski stołeczny region – comprising of m. st. Warszawa with the following nine poviats: grodziski, legionowski, miński, nowodworski, otwocki, piaseczyński, pruszkowski, warszawski zachodni and wołomiński,
- Mazowiecki regionalny region – covering the remaining part of the Mazowieckie voivodship.

Mapa 6. Makroregiony, regiony i podregiony według Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NUTS) obowiązującej od 1 stycznia 2018 r.

Map 6. Macroregions, regions and subregions by the Classification of Territorial Units for Statistics (NUTS) effective from 1 January 2018

Szczegółowe informacje na temat zmian wprowadzonych do klasyfikacji NUTS 2016 dostępne są na stronach GUS oraz Eurostatu:

<http://stat.gov.pl/statystyka-regionalna/jednostki-terytorialne/klasyfikacja-nuts/rewizja-klasyfikacji-nuts-2016/>

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016R2066&from=PL>

Detailed information on changes introduced in the NUTS 2016 classification are available at the Statistics Poland's and Eurostat's websites:

<https://stat.gov.pl/en/regional-statistics/classification-of-territorial-units/classification-of-territorial-units-for-statistics-nuts/the-history-of-the-nuts-classification/nuts-2016-revision-in-force-since-1-january-2018/>

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016R2066&from=en>

Podstawowe pojęcia

Jednostka instytucjonalna jest podstawową jednostką klasyfikacyjną w systemie rachunków narodowych. Jest to podmiot prowadzący działalność produkcyjną, posiadający autonomię w podejmowaniu decyzji w zakresie swojej działalności oraz prowadzący pełny zestaw rachunków.

Sektory instytucjonalne są to grupy działających na terenie kraju jednostek instytucjonalnych, różniące się typami zachowań, realizujące odmienne cele ekonomiczne oraz pełniące różne funkcje w procesie produkcji i podziału. Kryteriami zaliczania danej jednostki gospodarki narodowej do określonego sektora instytucjonalnego są: funkcje pełnione w gospodarce narodowej, rodzaj aktywności w tworzeniu nowych wartości ekonomicznych oraz sposób uczestniczenia w podziale dochodów. Wyróżnia się pięć krajowych sektorów instytucjonalnych:

- sektor przedsiębiorstw niefinansowych, do którego zaliczono podmioty gospodarcze wytwarzające produkty rynkowe (wyroby i usługi niefinansowe),
- sektor instytucji finansowych, do którego zaliczono podmioty gospodarcze zajmujące się pośrednictwem finansowym i pomocniczą działalnością finansową, z wyłączeniem Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, podmioty zajmujące się ubezpieczeniami oraz jednostki niekomercyjne, które zgodnie z ESA 2010 spełniają kryteria zaliczania do sektora instytucji finansowych,
- sektor instytucji rządowych i samorządowych, do którego zaliczono jednostki będące producentami nierynkowymi, których produkcja przeznaczona jest na spożycie indywidualne i ogólnospołeczne, finansowane z obowiązkowych płatności dokonywanych przez jednostki należące do pozostałych sektorów, a także jednostki, których podstawową działalnością jest redystrybucja dochodu i bogactwa narodowego oraz jednostki kontrolowane przez sektor, które zgodnie z ESA 2010 spełniają kryteria zaliczenia do sektora,
- sektor gospodarstw domowych, który tworzą osoby fizyczne pracujące na własny rachunek w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie oraz osoby fizyczne pracujące na własny rachunek poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie z liczbą pracujących do 9 osób i prowadzące uproszczoną ewidencję księgową, a także osoby fizyczne uzyskujące dochody z pracy najemnej i niezarobkowych źródeł,
- sektor instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych, który obejmuje: organizacje społeczne, partie polityczne, organizacje związków zawodowych, stowarzyszenia, fundacje oraz jednostki organizacji wyznaniowych.

Basic concepts

The institutional unit is a basic classification unit in the system of national accounts. The institutional unit is a unit conducting manufacturing activities, characterised by a decision-making autonomy in the field of its activity and keeping a complete set of accounts.

Institutional sectors are groups of institutional units conducting activities on the territory of the country, differing in their economic behaviour, fulfilling separate economic purposes and having different functions in the process of production and distribution. Criteria for classifying a given unit of the national economy into institutional sector are: functions fulfilled in the national economy, kind of activity in the creation of new economic values as well as the way of participation in the distribution of income. The five following institutional sectors are defined:

- non-financial corporations sector which includes economic entities manufacturing market products (goods and non-financial services),
- financial corporations sector which includes economic entities engaged in financial intermediation and auxiliary financial activity, excluding the Bank Guarantee Fund, entities engaged in insurance activity as well as non-profit units, which according to the ESA 2010 meet the criteria for classifying into the financial corporations sector,
- general government sector, which consists of institutional units which are non-market producers whose output is intended for individual and collective consumption, and are financed by compulsory payments made by units belonging to other sectors, and institutional units principally engaged in the redistribution of national income and wealth as well as units, which are controlled by the sector and according to the ESA 2010 meet the criteria for classifying into the sector,
- households sector which includes own-account workers on private farms in agriculture as well as natural persons working on own account outside private farms in agriculture, employing up to 9 persons and keeping simplified accounting books as well as natural persons obtaining income from hired work and non-earned sources,
- non-profit institutions serving households sector which includes: social organisations, political parties, trade unions, associations, foundations and units of religious organisations.

Pięć wymienionych sektorów instytucjonalnych tworzy krajową gospodarkę ogółem.

Rachunek produkcji obejmuje transakcje bezpośrednio związane z działalnością produkcyjną. Po stronie przychodów rejestruje się produkcję globalną (wartość wytworzonych wyrobów i usług), a po stronie rozchodów – zużycie pośrednie (wartość wyrobów i usług zużytych w procesie produkcji). Pozycją bilansującą jest wartość dodana brutto w sektorach instytucjonalnych oraz po uwzględnieniu salda podatków od produktów i dotacji do produktów – produkt krajowy brutto (PKB) w gospodarce narodowej.

Rachunek tworzenia dochodów przedstawia powstawanie dochodów bezpośrednio związanych z procesem produkcji w poszczególnych sektorach instytucjonalnych oraz w gospodarce narodowej. Przychodem jest pozycja bilansująca rachunek produkcji, to jest wartość dodana brutto dla krajowych sektorów instytucjonalnych oraz produkt krajowy brutto dla gospodarki narodowej. Po stronie rozchodów rejestruje się koszty związane z zatrudnieniem, pozostałe podatki związane z produkcją pomniejszone o pozostałe dotacje związane z produkcją (transakcja rozliczana w sektorach instytucjonalnych) oraz saldo podatków od produktów i dotacji do produktów (transakcja rozliczana w gospodarce narodowej). Pozycją zamykającą jest nadwyżka operacyjna brutto (w sektorze gospodarstw domowych również dochód mieszany brutto).

Rachunek podziału pierwotnego dochodów obrazuje podział dochodów powstałych w procesie produkcji pomiędzy sektorami instytucjonalnymi. Pozycją otwierającą – po stronie przychodów – jest nadwyżka operacyjna brutto (w sektorze gospodarstw domowych łącznie z dochodem mieszanym brutto). W rachunku tym w sektorze gospodarstw domowych rejestrowane są koszty związane z zatrudnieniem oraz dochody z tytułu własności. Pozycją bilansującą są dochody pierwotne brutto.

Rachunek podziału wtórnego dochodów przedstawia powstawanie dochodów do dyspozycji brutto. Podział dochodów pierwotnych brutto dokonuje się w wyniku przepływów pieniężnych pomiędzy sektorami instytucjonalnymi. Pozycją otwierającą – po stronie przychodów – są dochody pierwotne brutto. Dochody pierwotne brutto korygowane są o podatki bieżące od dochodów, majątku itp., składki netto na ubezpieczenia społeczne, świadczenia społeczne inne niż transfery socjalne w naturze (świadczenia z ubezpieczeń społecznych pieniężne, pozostałe świadczenia z ubezpieczeń społecznych, świadczenia z pomocy społecznej pieniężne) oraz pozostałe transfery bieżące. Pozycją zamykającą są dochody do dyspozycji brutto, które przeznaczone są na spożycie lub oszczędności brutto.

The five enumerated institutional sectors compose the total domestic economy.

Production account includes transactions directly connected with production activity. It is composed of gross output (value of manufactured goods and services) on the resources side and of intermediate consumption (value of goods and services consumed in the production process) on the uses side. Gross value added is the balancing item of this account in institutional sectors and after including balance of taxes and subsidies on products – gross domestic product (GDP) in the national economy.

Generation of income account presents the formation of income, which is directly connected with the production process in particular institutional sectors and national economy. On the resources side of this accounts there is the balancing item of the production account i.e., gross value added for national institutional sectors and gross domestic product for national economy. On the uses side there are compensation of employees, other taxes on production less other subsidies on production (transaction settled at the institutional sectors level) as well as balance of taxes on products less subsidies on products (transaction settled at the national economy level). Gross operating surplus is a closing item of this account (in the households sector there is also gross mixed income).

Allocation of primary income account presents the distribution of income resulting from production process among institutional sectors. On the resources side the opening item of this account side is gross operating surplus (in the households sector jointly with gross mixed income). There are compensation of employees as well as property income registered in this account in the households sector. The balancing item of this account is gross primary income.

Secondary distribution of income account presents the creation of gross disposable income. The distribution of gross primary income is accomplished through monetary flows between institutional sectors. The opening item on the side of recourses is gross primary income. Gross primary income is corrected by current taxes on income, wealth, etc., net social contributions, social benefits other than social transfers in kind (social security benefits in cash, other social insurance benefits, social assistance benefits in cash) and other current transfers. Gross disposable income, which is the closing item of this account, is designated for final consumption expenditures or gross savings.

Produkcja globalna obejmuje wartość wyrobów i usług wytworzonych przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne. Produkcja globalna jest wyceniana w cenach bazowych lub według kosztów produkcji.

Zużycie pośrednie obejmuje wartość zużytych materiałów (łącznie z paliwami) netto (po odjęciu wartości odpadów użytkowych), surowców (łącznie z opakowaniami), energii, gazów technicznych, usług obcych (obróbka obca, usługi transportowe, najem sprzętu, usługi telekomunikacyjne i obliczeniowe, prowizje płacone za usługi bankowe), usługi pośrednictwa finansowego mierzone pośrednio (FISIM), koszty podróży służbowych (bez diet) oraz inne koszty (np. koszty reklamy, reprezentacji, dzierżawy i najmu, koszty biletów służbowych, koszty ryczałtów za używanie własnych pojazdów do celów służbowych, opłaty giełdowe i opłaty z tytułu uczestnictwa w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych). Zużycie pośrednie jest wyceniane w cenach nabycia.

W systemie rachunków regionalnych przyjmuje się zasadę ewidencjonowania produkcji globalnej oraz zużycia pośredniego z uwzględnieniem **obrotów wewnętrznych**, to jest łącznie z wartością produktów wytworzonych przez jedną jednostkę lokalną i przeznaczonych do dalszego przetwarzania w innych jednostkach lokalnych tej samej jednostki instytucjonalnej.

Wartość dodana brutto (WDB) mierzy wartość nowo wytworzoną w wyniku działalności produkcyjnej krajowych jednostek instytucjonalnych. Wartość dodana brutto stanowi różnicę między produkcją globalną a zużyciem pośrednim, jest wyrażona w cenach bazowych.

Produkt krajowy brutto (PKB) przedstawia końcowy rezultat działalności wszystkich podmiotów gospodarki narodowej. Produkt krajowy brutto równa się sumie wartości dodanej brutto wytworzonej przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne powiększonej o podatki od produktów i pomniejszonej o dotacje do produktów. Produkt krajowy brutto jest liczony w cenach rynkowych.

W obliczeniach rachunków regionalnych przyjęto zasadę regionalizacji PKB proporcjonalnie do regionalnej wartości dodanej brutto (na poziomie regionów i podregionów).

Kategoria **podatków od produktów** obejmuje:

- podatek od towarów i usług VAT (od produktów krajowych i zagranicznych),
- podatek akcyzowy (od wyrobów krajowych, importowanych i nabytych wewnątrzspółnotowo),
- cła,
- podatki od niektórych rodzajów usług (np. od gier losowych i zakładów wzajemnych).

Gross output includes the value of goods and services produced by all national institutional units. Gross output is valued at basic prices or according to the production costs.

Intermediate consumption includes the value of consumed materials (including fuels) in net terms (after subtracting the value of recyclable wastes), raw materials (including packaging), energy, technological gases, outside services (outside processing, transport services, equipment rental, telecommunication and accounting services, commissions paid for banking services), financial intermediation services indirectly measured (FISIM), costs of business trips (excluding travelling allowances) and other costs (e.g. advertising, representation, rental and leasing costs, ticket costs for official business, costs of lump-sum payments for using personal vehicles for official business, stock exchange payments as well as payments from participating in the National Depository for Securities). Intermediate consumption is presented at purchasers' prices.

In the regional accounts system the principle of recording gross output as well as intermediate consumption including **internal turnover** is accepted, i.e. jointly with value of products produced by one local unit and destined for further processing in other local units of the same institutional units.

Gross value added (GVA) measures the newly generated value as a result of the production activity of domestic institutional units. Gross value added is the difference between gross output and intermediate consumption, and is presented at basic prices.

Gross domestic product (GDP) presents the final result of the activity of all entities of the national economy. Gross domestic product is equal to the sum of gross value added generated by all domestic institutional units, increased by taxes on products and decreased by subsidies on products. Gross domestic product is calculated at market prices.

The principle of regionalisation of GDP proportionally to regional gross value added was adopted in calculations of regional accounts (at regions' and subregions' levels).

The category of **taxes on products** comprises:

- VAT on goods and services (domestic and foreign),
- excise tax (on domestic, imported and Intra-Community acquired products),
- duties,
- taxes on certain services (e.g. gambling and betting).

Koszty związane z zatrudnieniem są to płatności dokonywane przez pracodawcę na rzecz pracowników w zamian za świadczoną przez nich pracę. Na koszty związane z zatrudnieniem składają się: wynagrodzenia (powiększone o składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne płacone przez pracowników), składki na ubezpieczenia społeczne płacone przez pracodawców powiększone o składki na Fundusz Pracy oraz inne koszty związane z zatrudnieniem (np. nagrody, stypendia fundowane oraz premie niezaliczone do wynagrodzeń, odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych, diety delegacji służbowych, diety poselskie i senatorskie).

Nadwyżka operacyjna brutto określa nadwyżkę lub deficyt powstające w wyniku procesu produkcji przed uwzględnieniem dochodów z tytułu własności. Uzyskuje się ją po odjęciu od wartości dodanej brutto kosztów związanych z zatrudnieniem i pozostałych podatków związanych z produkcją oraz dodaniu pozostałych dotacji związanych z produkcją. W sektorze gospodarstw domowych łącznie z dochodem mieszanym brutto.

Dochody pierwotne brutto w sektorze gospodarstw domowych składają się z nadwyżki operacyjnej brutto łącznie z dochodem mieszanym brutto, dochodów związanych z pracą najemną (obejmujących całkowite koszty związane z zatrudnieniem, tj. wynagrodzenia łącznie ze składkami na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne płaconymi przez pracowników, składki na ubezpieczenia społeczne płacone przez pracodawców powiększone o składki na Fundusz Pracy i inne koszty związane z zatrudnieniem) oraz dochodów z tytułu własności.

Dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych powstają w wyniku skorygowania dochodów pierwotnych brutto o podatki bieżące od dochodów, majątku itp., składki netto na ubezpieczenia społeczne, świadczenia społeczne inne niż transfery socjalne w naturze (świadczenia z ubezpieczeń społecznych pieniężne, pozostałe świadczenia z ubezpieczeń społecznych, świadczenia z pomocy społecznej pieniężne) oraz pozostałe transfery bieżące.

Parytety siły nabywczej (Purchasing Power Parities – PPP) są to współczynniki walutowe odzwierciedlające realną siłę nabywczą waluty danego kraju w relacji do średniej umownej waluty porównywanych krajów, tj. jednostki **standardowej siły nabywczej** (Purchasing Power Standard – PPS). Wyrażenie PKB i jego głównych elementów we wspólnej umownej walucie, poprzez eliminację różnic cen, umożliwia bezpośrednie porównanie wolumenów PKB wszystkich krajów uczestniczących w badaniu.

Compensation of employees is payments paid by employers to employees in return for work done by the latter. Compensation of employees is comprised of wages and salaries (increased by contributions to social and health security paid by employees), contributions to social security paid by employers increased by contributions to the Labour Fund as well as other costs connected with employment (e.g. awards, funded scholarships as well as bonuses not included in wages and salaries, company social benefit fund, traveling allowances, parliamentary allowances).

Gross operating surplus defines the surplus or deficit created as a result of the production process before including the property income. It is calculated as a result of subtraction between gross value added and compensation of employees as well as other taxes on production less other subsidies on production. In the households sector together with gross mixed income.

Gross primary income in the households sector is comprised of: gross operating surplus jointly with gross mixed income, income connected with hired work (including total compensation of employees, i.e. wages and salaries jointly with contributions to social security and health security paid by employees, contributions to social security paid by employers increased by Labour Fund and other costs connected with employment) as well as property income.

Gross disposable income in the households sector is obtained as a result of correcting gross primary income by: current taxes on income, wealth, etc., net social contributions, social benefits other than social transfers in kind (social security benefits in cash, other social insurance benefits, social assistance benefits in cash) and other current transfers.

Purchasing Power Parities (PPP) are currency converters reflecting real purchasing power of currency of a given country in relation to the average conventional currency of compared countries, i.e. the unit of **Purchasing Power Standard** (PPS). The expression of GDP and its main elements in the common conventional currency, by elimination of the price differences, enables direct comparison of GDP volumes of all countries taking part in the survey.

Wskaźniki dyspersji (miary zróżnicowania) regionalnego PKB na 1 mieszkańca zostały obliczone:

- **na poziomie regionów** (NUTS 2) – jako suma wartości bezwzględnych różnic między wartościami dla regionów a krajową wartością PKB na 1 mieszkańca, ważonych udziałem liczby ludności poszczególnych regionów, wyrażona w procentach krajowego PKB na 1 mieszkańca;
- **na poziomie podregionów** (NUTS 3):
 - jako suma wartości bezwzględnych różnic między wartościami dla podregionów a krajową wartością PKB na 1 mieszkańca, ważonych udziałem liczby ludności poszczególnych podregionów, wyrażona w procentach krajowego PKB na 1 mieszkańca,
 - jako suma wartości bezwzględnych różnic między wartościami dla podregionów danego regionu a wartością PKB na 1 mieszkańca dla tego regionu, ważonych udziałem liczby ludności poszczególnych podregionów, wyrażona w procentach PKB na 1 mieszkańca dla danego regionu.

Indicators of dispersion (diversity measures) of regional GDP per capita were calculated:

- **at regions' level** (NUTS 2) as a sum of the absolute differences between regions' and national GDP per inhabitant, weighted with the share of population of particular regions and expressed in percent of the national GDP per inhabitant;
- **at subregions' level** (NUTS 3):
 - as a sum of the absolute differences between subregions' and national GDP per inhabitant, weighted with the share of population of particular subregions and expressed in percent of the national GDP per inhabitant,
 - as a sum of the absolute differences between particular region's subregions' and the region's GDP per inhabitant, weighted with the share of population of particular subregions in region and expressed in percent of the region's GDP per inhabitant.

Bibliografia

Bibliography

1. Europejski System Rachunków – ESA 2010
European system of accounts – ESA 2010
2. GDP per capita in 281 EU regions
3. Handbook on prices and volumes measures in national accounts – 2016 edition
4. Informacja Głównego Urzędu Statystycznego w sprawie skorygowanego szacunku produktu krajowego brutto za 2018 rok
Revised estimate of gross domestic product for the year 2018
5. Kompendium wiedzy o rachunkach regionalnych
6. Komunikat dotyczący deficytu i długu sektora instytucji rządowych i samorządowych w 2018 roku
General government deficit and debt in 2018
7. Manual on Government Deficit and Debt – Implementation of ESA 2010 – 2019 edition
8. Manual on regional accounts methods – 2013 edition
9. Produkt krajowy brutto i wartość dodana brutto w przekroju regionów w 2017 r.
10. Produkt krajowy brutto – Rachunki regionalne w latach 2014-2016
11. Rachunki narodowe według sektorów i podsektorów instytucjonalnych w latach 2014-2017
12. Statystyka sektora instytucji rządowych i samorządowych (wydanie 2010)
13. Wdrożenie Klasyfikacji Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych NUTS 2016